БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 34 (7064)
ФЕВРАЛИИН 10
ЧЕТВЕРГ
1955 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Этигэмжэтэ нюур

РСФСР-эй, БМАССР-эй Верховно Советүүдтэ болон ажалшадай депутадуудай нютагай Советүүдтэ һунгалта алдарта үдэр улам дүтэ боложо байна.

Эдэ үдэрнүүдтэ Российска Федерациин ба Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Советүүдэй, мүн нютагай Советүүдэй депутадуудта кандидадуудай һунгагшадтай уулзалга бүхы республика дотор боложо байна. Эдэ уулзалганууд коммунистнуудай ба партийнабэшэ хүнүүдэй арадай блогой бата бэхи хүсэтэй байһание, Коммунистическэ партие болон тэрэнэй Центральна Комитедые, Советскэ правительствые тойрон хүдэлмэришэд, таряашадай, интеллигенциин, СССР-эй бүхы арадуудай тон нягтаар жагсанхай байһание эли тодоор харуулна.

Кандидадуудтай уулзалга хадаа тэдэнние һунгахын түлөө хэхэ агитациин гол формонуудай нэгэниинь болоно. Депутадуудта кандидадуудай түлөө агитацие этигэмжэтэ нюурнууд хэхэ зэргэтэй. Этигэмжэтэ нюурнууд гээшэ хэд юм? Һунгуулиин кампанида тэдэнэй дүүргэхэ үүргэнь ямар бэ?

Этигэмжэтэ нюурнууд гээшэ өөһэдынгөө шэн зоригто ажалаар ажалшан зоной дунда этигэлтэй, хүндэтэй болоһон манай түрүү хүнүүд мүн болоно. Этигэмжэтэ нюурнуудай дунда коммунистнууд болон партийнабэшэ хүнүүд, хүдэлмэришэд ба колхознигууд, албахаагшад ба эрдэмтэд, багшанар болон студентнүүд, Советскэ Армиин ба Флодой түлөөлэгшэд бии.

Этигэмжэтэ нюурнууд һунгагшадтай хөөрэлдэхэдөө, суглаанууд дээрэ ба радиогоор үгэ хэлэжэ, хэблэл газетэдэ бэшэжэ, депутадуудта кандидадуудай ажабайдал тухай хөөрэхэ, тэдэнэй политическэ, гүрэнэй ба ниитын ажал-ябуулгые, Эхэ оронойнгоо түлөө тэдэнэй ямар габьяатай байһые харуулха ёһотой. Тиин, депутадуудта кандидат бүхэнэй— хүдэлмэришэн новаторай гү, али суута колхозницын, мэдээжэ эрдэмтын гү, али [illegible] багшын ажабайдал гээшэ. Эгэ орондоо үнэн сэхээр алба хэжэ байһан советскэ патриот бүхэнэй ажабайдал мүн болоно. Депутадуудта кандидадуудай биографи хадаа һунгалтын урда тээ агитаци хэхэдэ ехэ хэрэгтэй болохо байна. Кандидадууд тухай хөөрэхэ гээшэ манай орондо болоһон агуу ехэ социалистическэ шэнэдхэн байгуулалтанууд тухай, зохёон байгуулагша манай арадай баатаршалга тухай, ажалша зониие үндэр дээдэ хэмжээндэ дэбжүүлһэн марксистско-ленинскэ идейнүүдэй зориг бадаруулагша хүсэн тухай, үргэн олон зониие түүхэдэ зохёон байгуулгын ажалда хабаадуулһан манай сэсэ мэргэн Коммунистическэ парти тухай хөөрэжэ үгэхэ хэрэг болоно.

Партийна организацинуудай зорилгонь юуб гэхэдэ, этигэмжэтэ нюурнуудай өөһэдынгөө угаа ехэ үндэтэ хүдэлмэри хэхэдэнь үдэр бүри туһаламжа үзүүлхэ, тэдэндэ заабари үгэжэ байха, хүдэлмэриингөө дүй дүршэлые тэдэнэй андалдан абалсахадань туһалха ябадал болоно. Партиин Городской, Зэдын болон бусад райкомууд эгээ иимээр ажалаа ябуулна. Һунгуулиин урда тээхи окружной суглаанууд дээрэ этигэмжэтэ нюурнуудай һунгагдамсаар КПСС-эй райкомууд тэдэнтэй зүблөөнүүдые үнгэргэжэ, өөһэдынь уялганууд тухай, кандидадуудай түлөө агитаци хэхэ олон янзын формонуудые хайшан гэжэ хэрэглэхэ тухай хэлэжэ үгэһэн байгаа.

Партиин райкомуудһаа шухала туһаламжануудые абаһан олохон этигэмжэтэ нюурнууд мүнөө хүдэлмэреэ эршэмтэйгээр ябуулна. Жэшээлхэдэ, этигэмжэтэ нюурнууд нүхэд Тантятова (пединститут), Поликарпов (уранзураашадай союз) өөһэдтэнь туһалхаар табигдаһан агитаторнуудтай хөөрэлдөө хээд, депутадуудта кандидадуудай биографинуудые хэлэжэ үгэһэн байна. Тэрээнһээ гадна, һунгагшадай үмэнэ суглаанууд дээгүүр үгэ хэлэнэ.

Зүгөөр, баримтанууд дээрэһээ хараад үзэхэдэ, зарим газарнуудта этигэмжэтэ нюурнууд өөһэдынгөө хүдэлмэриие эдэбхитэйгээр ябуулжа шадаагүй байна. Олохон этигэмжэтэд кандидадуудтай һунгагшадай уулзалганууд дээрэ үгэ хэлээд лэ хүдэлмэреэ дүүргэнэ.

Өөһэдтөө даалгагдаһан шухала хэрэгтэ иимээр хандажа болохогүй. Этигэмжэтэ нюурнууд хадаа өөһэдынгөө хүдэлмэридэ агитаторнуудые болон пропагандистнуудые олоор хабаадуулха зэргэтэй. Тэдэнь депутадуудта кандидадуудай түлөө агитацие үргэн далайсатайгаар ябуулжа, тэрэнние олон янзын формотой, ойлгосотой болгохо зэргэтэй.

Агитпунктнуудта болон клубуудта, уншалгын байшангуудта ба улаан булангуудта, митингнүүд болон суглаанууд дээгүүр— хаа хаанагүй этигэмжэтэ нюурнууд ба агитаторнууд коммунистнуудай болон партийнабэшэ хүнүүдэй эбдэршэгүй блогой кандидадуудай түлөө нэгэн һаналтайгаар голосоо үгэхыень һунгагшадые уряалха ёһотой. Малай фермэнүүд ба гүүртэнүүд дээрэ, цехүүдтэ ба бригаданууд дээгүүр депутадуудта кандидадууд тухай хөөрэлдөөнүүдые саг үргэлжэ эмхидхэхэ шухала.

Депутадуудта кандидадуудай биографинуудтай һунгагшадые танилсуулгаар этигэмжэтэ нюурнуудай үүргэ уялгануудые хизаарлажа болохогүй. Коммунистнуудай ба партийнабэшэ хүнүүдэй арадай блогой кандидадуудай түлөө голосовалха гээшэ ажалшан зоной үндэһэн интерестэй хүсэд тааралха политика ябуулдаг алдарта Коммунистическэ партида этигэл найдабари дахяад үзүүлхэ хэрэг болоно гэжэ һунгагшадта ойлгуулха хэрэгтэй.

КПСС-эй ЦК-гэй һаяхан боложо дүүрэһэн Пленумэй тогтоолые манай ороной колхозно таряашадай болон бүхы советскэ арадай урматай баяртайгаар зүбшэн хэлсэжэ, энэ түүхэтэ шиидхэбэриие түргэнөөр хүсэндэнь хүргэхын тулада өөһэдынгөө арга боломжонуудые элишэлэн гаргажа байһан сагта һунгуулиин урда тээхи агитаци ябуулагдажа байна. Тиимэһээ, этигэмжэтэ нюурнуудай болон агитаторнуудай арюун уялга хадаа энэ тогтоолой ушар удхые ажалшан зондо гүнзэгыгөөр ойлгуулха ябадал болоно. Коммунистнуудай ба партийнабэшэ хүнүүдэй арадай блогой кандидадуудай түлөө голосовалхадаа, һунгагшад болбол хүдөө ажахын бүхы һалбаринуудые эрид ехээр хүгжөөн дэбжүүлхын түлөө, манай социалистическэ промышленностиин улам хурдан темпээр урагшаа дабшахын түлөө, арад зоной ажаһуудалай улам һайжархын түлөө, формоороо национальна, удхаараа социалистическэ культурын һалбаран мандахын түлөө голосовалха байһан тухайнь ойлгуулха хэрэгтэй.

ЭДИР БЭЛИГТЭНЭЙ КОНЦЕРТ ХАРАЛГА

Ажалай резервнүүдэй һурагшадай уранһайханай самодеятельностиин Бүхэсоюзна табадахи харалгын түгэсхэлэй концерт СССР-эй Ехэ театр соо болобо

Ажалай резервнүүдэй һурагшадай уранһайханай самодеятельностиин Бүхэсоюзна табадахи харалгын түгэсхэлэй концерт СССР-эй Ехэ театр соо февралиин 8-най үдэшэ болобо. Российска Федерациин, Украинын, Казахстанай, Дунда Азиин республикануудай, Закавказиин, Прибалтикын, Молдавиин, Карело-Финскэ ССР-эй ажалай резервнүүдэй хоёр мянга шахуу хүмүүжүүлэгдэгшэд тэрэ концертдэ хабаадалсаһан байна.

Концертын эхиндэ «Ажалда алдар соло» гэжэ дуун (хүгжэмынь В. Мураделиин) дуулагдаа. 800 хүбүүд басагадһаа бүридэһэн хоор тэрэ дууе гүйсэдхөө. Ажал хүдэлмэриие, манай алдар суута партиие, уран нарин хүдэлмэришэдые, түрэл Эсэгэ ороноо магтан дуулаһан энэ дуун һүр жабхалантайгаар соностоо.

Дуунай болон хатарай коллективүүд, дуушад, хүгжэмшэд болон гимнастнууд гоё һайхан, ехэ программа харуулаа. Арадай дуу болон хатарнууд, ородой, мүн Баруун Европын классигуудай, тэрэшэлэн мүнөө үеын композиторнуудай зохёолнууд, физкультурна номернууд угаа ехэ мэргэжэл шадабаритайгаар гүйсэдхэгдөө.

Тус концерт ехэ амжалтатайгаар үнгэрөө. Концертын харуулагдаха үедэ олон дахин альга ташалга болоһон байна. Энэ концерт хадаа советскэ залуушуулай тон ехэ бэлиг шадабаритай байһые гэршэлэн харуулаа. Советскэ залуушуулай ажал хэхэ, творчествоёо харуулха бүхы эрхэ байдал манай орондо бии.

Н. А. Булганин, К. Е. Ворошилов, Л. М. Каганович, Г. М. Маленков, А. И. Микоян, М. Г Первухин, М. З. Сабуров, Н. С. Хрущев, А. И. Кириченко, П. К. Пономаренко, Н. М. Шверник, П. Н. Поспелов, М. А. Суслов, Н. Н. Шаталин, СССР-эй Верховно Соведэй, мүн РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадууд, министрнүүд, Москва городой партийна, советскэ эдэбхитэд, предприятинуудай түлөөлэгшэд, наука, литература болон искусствын ажал-ябуулагшад концертдэ байлсаа.

(ТАСС).

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ЗАСЕДАНИ

Депутат Н. С. ХРУЩЕВОЙ хэлэһэн үгэ

Нүхэд депутадууд!

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин ба Аха наһатай депутадуудай Соведэй даалгабаряар Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшээр Николай Александрович **Булганиниие** томилхо гэһэн дурадхал оруулнаб. **(Нэрьемэ удаан альга ташалга).**

Советскэ арадта алба хэлгэдэ өөрынгөө бүхы хүсые зорюулдаг, Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин үнэн сэхэ хүбүүн гэжэ Николай Александрович **Булганиниие** бидэнэр бултадаа мэдэнэбди. Агуу ехэ Ленинэй эрхим шаби ба Ленинэй хэрэгые үргэлжэлүүлэгшэ—И. В. Сталинай ойрын соратнигуудай нэгэн байһан нүхэр Булганин хадаа партийна ба гүрэнэй элитэ ехэ ажал-ябуулагша болоно. **(Удаан альга ташалга).**

Московско Соведэй Түрүүлэгшын, Российска Федерациин Арадай Комиссарнарай Соведэй Түрүүлэгшын тушаалда, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнай үедэ сэрэгэй ехэ хүдэлмэри дүүргэжэ байхадаа, Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Орлогшо байхадаа, дайнай хойто тээхи жэлнүүдтэ— СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи Орлогшо ба Советскэ Союзай Оборонын министр байхадаа нүхэр Булганин томо ба оюун бэлигтэй эмхидхэгшэ байһанаа харуулаа. Тэрэ хадаа политическэ, гүрэнэй, ажахын ба сэрэгэй ажал-ябуулгын ехэ дүй дүршэлтэй юм.

Эдэ бүгэдэ хадаа Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын уялгануудые нүхэр Булганинай амжалтатайгаар дүүргэжэ шадаха байһание харуулна.

Николай Александрович Булганин түрүүтэй Советскэ Правительство хадаа манай социалистическэ Эхэ ороной хүсэ шадалые саашадань бэхижүүлхэ зорилгонуудые амжалтатайгаар шиидхэхэ, хүндэ промышленностиие хүгжөөлгые хангажа, тэрээндэ үндэһэлэн хүнгэн, эдеэ хоолой промышленностиин шэнэ дэбжэлтые, хүдөө ажахын хүгжэлтые, советскэ арадай ажана һайн байдалые ба культурые дээшэлүүлгые туйлаха гэжэ бидэнэр этигэнэбди.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшээр нүхэр Булганиниие томилхо тухай дурадхалые Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Верховно Соведэй бүхы депутадууд нэгэн дуугаар дэмжэхэ ба һайшааха бэзэ гэжэ найдажа байһан тухайгаа элишэлэн мэдүүлхые зүбшөөрыт. **(Нэрьемэ удаан альга ташалга).**

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ТОГТООЛ

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшээр нүхэр Н. А. Булганиниие томилхо тухай

Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Верховно Соведэй **тогтоохонь:**

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшээр нүхэр **Булганин** Николай Александровичые томилхо.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ
К. ВОРОШИЛОВ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь
Н. ПЕГОВ.

Москва, Кремль.
1955 оной февралиин 8.

Союзай Соведэй ба Национальностьнуудай Соведэй хамтын заседани

Февралиин 8-да, үдэрэй нэгэ часта Кремлёвско Ехэ Ордон соо Союзай Соведэй ба Национальностьнуудай Соведэй хамтын заседани болоо.

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин ба Советскэ правительствын хүтэлбэрилэгшэд, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүд, министрнүүд правительственнэ ложонуудта һуубад. Олон тоото айлшад байлсаа. Дипломатическа корпусой, советскэ болон гадаадын хэблэлэй ложонуудта олон хүнүүд һууба.

Хамтын заседаниин Түрүүлэгшын нэрэ дээрэ СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр Г. М. Маленковһоо мэдүүлгэ ороо. СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын тушаалһаа тэрэниие сүлөөлхые тус мэдүүлгэ соогоо тэрэ гуйна гэжэ Союзай Соведэй Түрүүлэгшэ депутат **А. П. Волков** мэдээсээ. Депутат А. П. Волков хадаа мэдүүлгын текстые уншаа.

Союзай Соведэй ба Национальностьнуудай Соведэй хамтын заседаниин Түрүүлэгшэдэ

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшын уялгануудһаа сүлөөлхэ тухай минии гуйлтые Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Верховно Советтэ мэдээсэхыетнай Таниие гуйнаб.

Министрнүүдэй Соведэй хүтэлбэриие бэхижүүлхэ шухала ба СССР-эй Совминэй түрүүлэгшын тушаалда гүрэнэй хүдэлмэриин дүй дүршэл ехэтэй ондоо нүхэрые томилбол таарамжатай байһан дээрэһээ би иимэ гуйлтатайгаар хандабаб. Нютагай хүдэлмэриин дүй дүршэлөөр дутамаг байһамни, министерстводэ гү, али ажахын ямар нэгэн органдо арадай ажахын тус тус һалбаринуудые сэхэ хүтэлбэрилөөгүй байһамни Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшын орёо ба харюусалгатай уялгануудые дүүргэхэ ябадалдамни муугаар нүлөөлнэ гэжэ эли тодоор харанаб.

Мүнөө хүдөө ажахые түргэнөөр хүгжөөн дэбжээлгэдэ Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин ба манай ороной ажалшадай тусгаар оролдолго гаргажа байхада, хүдөө ажахыда хангалтагүй байдалай тохёолдоһоной түлөө зэмэтэй ба харюусалгатай байһанаа тон элеэр мэдэжэ байһан тухайгаа энэ мэдүүлгэ соогоо хэлэхэ уялгатайб гэжэ мүн лэ тоолоноб. Юуб гэхэдэ, хүдөө ажахын центральна органуудай хүдэлмэриие, мүн хүдөө ажахын талаар нютагай партийна ба советскэ организацинуудай хүдэлмэриие хинан шалгаха ба хүтэлбэрилхэ уялга энээнэй урда тээ хэдэ хэдэн жэлэй турша соо намда даалгагдаһан байгаа. Коммунистическэ парти КПСС-эй ЦК-гэй үүсхэлээр ба хүтэлбэреэр хүдөө ажахын гээгдэлые зайсуулха тушаа хэдэ хэдэн ехэ хэмжээнүүдые зохёогоод, бэелүүлжэ байна. Хүдөө ажахын налогоор хэгдэһэн реформо иимэ шухала хэмжээнүүдэй тоодо оролсохо байһаниинь сохомтой. Тус реформо КПСС-эй ЦК-гэй үүсхэлээр ба дурадхалаар бэелүүлэгдэһэн байгаа гэжэ хэлэхые хүсэнэб. Хүдөө ажахые хүгжөөхэ хэрэгтэ энэ реформын ямар шухала үүргэ дүүргэһэниинь мүнөө элеэр харагдана. Хүдөө ажахын гээгдэлые зайсуулха ба тэрэниие түргэнөөр хүгжөөхэ тушаа генеральна программа КПСС-эй ЦК-гэй үүсхэлээр ба хүтэлбэреэр мүнөө зохёогдоһониинь мэдээжэ. Энэ программа хадаа гансахан лэ зүб үндэһэ һуурида—хүндэ индустриие бүхы хэмжээгээр саашадань хүгжөөлгэдэ түшэглэнэ, имагтал энэ программые бэелүүлхэдэ арадай хэрэглэлэй бүхы шухала эд бараа үйлэдбэрилгые болотоор хүгжөөн дэбжээхэ шухала арга нүхэсэл байгуулагдаха юм.

Минии энэ мэдүүлгэтэй ба СССР-эй Совминэй түрүүлэгшын тушаалһаа намайе сүлөөлэлгэтэй дашарамдуулан буржуазна элдэб шууяа татагшад хардалга гүрдэлгэнүүдые хэжэ болохо байна. Зүгөөр, бидэнэр, коммунистнууд ба советскэ хүнүүд эдэ хардалга гүрдэлгэнүүдые хэрэгсээнгүйгөөр гарахабди. Эхэ оронойнай, арадаймнай, Коммунистическэ партимнай интересүүд бидэндэ бүгэдэндэмнай юунһээшье дээшэ байна.

СССР-эй Совминэй түрүүлэгшын тушаалһаа намайе сүлөөлхэ тухай гуйлтатайгаар хандаха зуураа, намда даалгагдаһан шэнэ участогта бата бэхи нэгэдэлтэй ба нягта жагсаалтай КПСС-эй ЦК-гэй ба Советскэ Правительствын хүтэлбэреэр ябажа, өөртөө даалгагдаһан үүргэ ба уялгануудые эгээн лэ үнэн сэхээр дүүргэхэб гэжэ СССР-эй Верховно Соведые найдуулхаяа хүсэнэб.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ—Г. Маленков.
1955 оной февралиин 8.

Депутат **А. М. Пузановта** үгэ үгтэнэ. Нүхэр Маленковой мэдүүлгэ соо дурсагдаһан баримталгануудые тон зүб гэжэ тэрэ тоолохо зуураа, нүхэр Маленковой мэдүүлгые хүлеэн абаад, тэрэниие СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын уялгануудһаа сүлөөлхые дурадхаа.

Нүхэр Г. М. Маленковой мэдүүлгые хүлеэн абаад, тэрэниие СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын уялгануудһаа сүлөөлхэ гэжэ Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Верховно Совет тогтоогоо.

Тэрэнэй һүүлээр үдэрэй 4 час хүрэтэр забһарлалга соносхогдоо.

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ТОГТООЛ

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын уялгаһаа нүхэр Г. М. Маленковые сүлөөлхэ тухай

Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Верховно Соведэй **тогтоохонь:**

Нүхэр Маленковой мэдүүлгые хүлеэн абаад, тэрэниие СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын уялгаһаа сүлөөлхэ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ
К. ВОРОШИЛОВ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь
Н. ПЕГОВ.

Москва, Кремль. 1955 оной февралиин 8.

* * *

Үдэрэй дүрбэн часта Союзай Соведэй ба Национальностьнуудай Соведэй хамтын заседани үргэлжэлүүлэгдэо.

Түрүүлэгшэ—Союзай Соведэй Түрүүлэгшэ депутат **А. П. Волков** СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын тушаалда кандидатура оруулха тухай асуудалаар депутат **Н. С. Хрущевто** үгэ үгөө.

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй ба Аха наһанай депутадуудай Соведэй даалгабаряар нүхэр Хрущев хадаа СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшээр нүхэр Николай Александрович Булганиниие томилхо гэһэн дурадхал оруулаа.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшээр нүхэр Н. А. Булганиниие томилхо тухай тогтоол Верховно Совет нэгэн дуугаар баталан абаа.

Һүүлээрнь сесси хадаа уласхоорондын байдал ба СССР-эй правительствын гадаадын политика тухай удаадахи асуудалые хаража үзэлгэдэ ороо. Энэ асуудалаар СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо ба СССР-эй гадаадын Хэрэгүүдэй Министр депутат **В. М. Молотов** элидхэл хээ. Тэрэниие суглараагшад ехэ халуунаар угтаа.

Нүхэр Молотовой элидхэлые депутадууд, олон тоото айлшад ехэ анхаралтайгаар шагнаһан, нэгэтэбэшэ альга ташалганууд болоһон байна.

Мүнөөдэр, февралиин 9-дэ, үглөөнэй 10 часта Кремлёвско Ехэ ордон соо Союзай Соведэй ба Национальностьнуудай Соведэй хамтын заседани болохо байна.

(ТАСС).

Залуу мэргэжэлтэд хүдэлмэридэ эльгээгдэхэнь

Ороной һургуулинууд энэ жэлдэ олон зуун мянган залуу мэргэжэлтэдые бэлэдхэн гаргахань. Гансахан дээдэ һургуулинуудай министерствын һургуулинуудые энэ жэлдэ зуу мянга шахуу хүн дүүргэжэ гарахань.

Тэдэнэрэй олонхидойнь хүдэлмэрилхэ газарынь тодорхойлогдоо. Залуу мэргэжэлтэд промышленна предприятинуудай цехүүдтэ, машинно-тракторна станцинууд болон совхозуудта, һургуулинууд болон эмхи зургаануудта хүдэлмэрилхөөр эльгээгдэхэнь.

1955 оной нэгэдэхи кварталда дээдэ һургуулинуудые дүүргэхэеэ байһан хүбүүд басагад хүдэлмэрилхэ газараа мэдэхэ болонхой. Бауманай нэрэмжэтэ Московско дээдэ техническэ училищиие дүүргэхэеэ байгаа 900 һурагшад Сталинградай, Чкаловай, Азовой, Гороховцын, мүн ороной бусад городуудай промышленна предприятинуудта ошохо болобо.

Хүдөө ажахын дээдэ эрдэмтэй болоһон 1500 шахуу залуу мэргэжэлтэд шэнэ ба боро газарнуудые ашаглаха районуудта саг үргэлжэ хүдэлмэрилхөөр ошохые хүсэбэ. Тэдэнэрэй гуйлта хангагдаа. Залуу мэргэжэлтэд эдэ районуудай МТС-үүд болон совхозуудта ошохо болоо.

(ТАСС).

Үнеэдэй байха байра түмэр бетоноор, мүн томо блогуудаар 20 үдэрэй турша соо баригдаба

РОСТОВ-на-ДОНУ. (ТАСС). Үнеэдэй байха дүрбэн рядтай механизированнэ байра Аксайска районой Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо 20 үдэрэй турша соо баригдаа. Тэрэ байра хабсаргагдамал түмэр бетоноор, мүн томо блогуудаар бүтээгдэбэ.

Инженерно-барилгын Ростовско институт колхозой захилаар проектыень зохёогоо. Байрые барилга Ростовско барилгын управленинүүдэй нэгэндэ даалгагдаһан юм. 1.500 квадратна метр талмайтай энэ байра проектээр хараалагдаһанай һоор. 20 үдэрэй турша соо баригдаа.

Һаямхай 200 үнеэдэй байха дүрбэн рядтай байра индустриальна аргаар баригдаһан байна.

Сельдь ехээр барина

АСТРАХАНЬ. (ТАСС). Каспиин урда хүбида ехэ дулаан боложо байна. Загаһашад үнгэрэгшэ жэлэйхидэ орходоо һара хахадаар урид сельдь барижа эхилбэ.

Судпануудай зарим экипажууд нэгэ үдэр соо 15—20 центнер загаһа барина.

Каспиин загаһашад январь һара соо һарынгаа даалгабарида орходоо гурба дахин ехэ—40 мянга гаран пүүд сельдь бараа.

Бурят-Монголой АССР-эй бүхы модо бэлэдхэгшэдтэ Хандагайн леспромхозой коллективэй

ХАНДАЛГА

Манай оронои арадай ажахын хүгжэлтэ хадаа руднигууд, шахтанууд, заводууд, фабриканууд, транспорт болон барилгые, совхозууд ба колхозуудые хүсэд хүрэхэ модоор хангаха хүндэтэй зорилго модо бэлэдхэгшэдэй үмэнэ табина.

Эхэ оромнай ой модоной промышленностиие дүй дүршэлтэй кадрнуудаар, шэнэ техникээр хангаhан, модошодто ажаhуудалай болон культурна зохихо услови байгуулаа.

Ой модоной предприятинуудай хүдэлмэрилэгшэд хадаа модо бэлэдхэлэй түсэбые заатагүй дүүргэхэ ба үлүүлэн дүүргэхэ хэрэгтэ бүхы хүсэ шадалаа зорюулха, өөhэдынгөө хүдэлмэридэ ажалай түрүү арга методуудые үргэнөөр хэрэглэхэ, мүн техникые hайнаар ашаглаха ёhотой.

Бидэнэр, Хандагайн леспромхозой хүдэлмэришэд, урдаа табигдаhан зорилгоёо hайнаар мэдэрээд, РСФСР-эй, БМАССР-эй Верховно Соведүүдтэ, мүн ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүдтэ hунгаха hунгалтын хүндэлэлдэ зорюулан 1955 оной I кварталай модо бэлэдхэлэй түсэбые болзорhоонь урид дүүргэхын түлөө социалистическэ мүрысөө леспромхоздоо дэлгэрүүлээбди.

Леспромхозой коллектив өөрынгөө арга боломжые тооложо үзэhэнэйнгөө hүүлээр лесоучастогууд болон лесопунктнуудай хүдэлмэрилэгшэдэй суглаанууд дээрэ зүбшэн хэлсээд, энэ жэлэй нэгэдэхи кварталда модо бэлэдхэхэ түсэбые мартын 26 болотор дүүргэжэ, түсэбhөө гадуур 5000 кубометр модо бэлэдхэхэ, тэрэ тоодо модо бэлэдхэхэ хоёр hарын түсэбые февралиин 25-да дүүргэхэ; леспромхозой хүдэлмэришэн бүхэнэй бүтээсые 1,6 кубическа метр хүрэтэр дээшэлүүлхэ; унагааhан модые тааруу зүбөөр тайража, тэрээнhээ барилгын модо гаргалгые түсэбөөр хараалагдаhантай сасуулбал 103 процент болгохо; модо бэлэдхэлэй өөрынь үные түсэбөөр хараалагдаhанда орходоо 2 процент ехээр химдаруулжа, кварталсоо 110 мянган түхэригэй үйлэдбэриин алмалта хэхэ; техническэ нормоор хараалагдаhанда орходоо модо бэлэдхэл ба таллуулга дээрэ ажалай бүтээсые 20 процентээр, шэрэлгэ дээрэ—10 процентээр дээшэлүүлхэ гэhэн уялга абаба. I кварталда механизм бүхэнэй бүтээсые иимээр дээшэлүүлхэбди.

«ПЭС 12—200» маркын электростанцяар—6100 кубометр
«К—5» маркын электрохюрөөгөөр — 2130 кубометр
«КТ—12» маркын трактораар—2250 кубометр
«ТЛ—3» маркын лебедкоор—2000 кубометр
«Л—20» маркын лебедкоор—3000 кубометр
«МАЗ—200» маркын автомашинаар—2100 кубометр
«ЗИС—5» маркын автомашинаар — 1500 кубометр.

Манhаа жэшээ абажа, 1955 оной нэгэдэхи кварталда модо бэлэдхэхэ түсэбые болзорhоонь урид дүүргэхын түлөө социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхые БМАССР-эй бүхы модо бэлэдхэгшэдые уряалнабди.

Хандагайн леспромхозой коллективэй даалгабаряар:

Леспромхозой директор **Солкин**
Парторганизациин секретарь **Григорьев**
Хүдэлмэришэдэй комитедэй түрүүлэгшэ **Кривошеев**
Главна инженер **Чернов**
Наранай ЛЗП-гэй начальник **Бояк**
Хандагайн ЛЗП-гэй начальник **Кудряшев**
Мастернууд **Горбунов**, **Сороковиков**
ПЭС-эй хүдэлмэришэд механигууд: **Буртуков**, **Гончаров**
Тракторист **Андренов**
Шофёрнууд: **Рассадин**, **Холмогоров**
Электрохюрөөшэн **Кузько**

КПСС-эй ОБКОМДО

Бурят-Монголой АССР-эй бүхы модо бэлэдхэгшэдтэ Хандагайн леспромхозой эрэгтэй, эмэгтэй хүдэлмэришэдэй, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй, мүн албахаагшадай коллективэй хандалга тухай

РСФСР-эй, БМАССР-эй Верховно **Соведүүдтэ**, ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүдтэ hунгаха **hунгалтын** болохоёо байhантай дашарамдуулан 1955 оной I кварталай түсэбые болзорhоонь урид дүүргэхын түлөө социалистическэ мүрысөө дэлгэрүүлхэ уряатайгаар республикын бүхы модо бэлэдхэгшэдтэ Хандагайн леспромхозой коллектив хандаба.

КПСС-эй Обкомой секретариадай **тогтоохонь:**

1. 1955 оной I кварталда модо бэлэдхэхэ гүрэнэй түсэбые болзорhоонь урид дүүргэхын түлөө социалистическэ мүрысөөе дэлгэрүүлхэ тухай Бурят-Монголой АССР-эй бүхы модо бэлэдхэгшэдтэ Хандагайн леспромхозой коллективэй хандалгые hайшааха.

2. Леспромхоз, лесопункт, лесоучастэк бүхэнэй коллективэй социалистическэ мүрысөөндэ оролсожо, 1955 оной I кварталда модо бэлэдхэхэ түсэбые болзорhоонь урид дүүргэхын тулада республикын модо бэлэдхэлэй предприятинуудай хүдэлмэришэдэй, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон албахаагшадай суглаануудта Хандагайн леспромхозой коллективэй хандалгые үргэнөөр зүбшэн хэлсэлгэ эмхидхэхыень КПСС-эй Баргажанай, Заиграйн, Иволгын, Прибайкальска, Хоринн айкомуудые уялгалха.

1955 оной февралиин 27-до hунгалтын Үдэр

РСФСР-эй, БМАССР-эй Верховно Соведүүдэй депутадуудта кандидадуудай hунгагшадтаяа уулзалга политическэ дэбжэлтын оршон байдалда үнгэржэ байна

Олон зоной хабаадалгатай суглаан

Гүрэнэй Бурят-Монголой ород драмын театр соо февралиин 7-ной үдэшэ hунгуулиин 2 ба 3-дахи участогуудай hунгагшад олоороо сугларба. Тэдэнэй дунда буурал сагаан толгойтой үбгэд, хүгшэд, мүн hунгалтада түрүүшынхеэ хабаадаха эдир залуу хүбүүд, басагад олон.

Эдэнэр РСФСР-эй, БМАССР-эй Верховно Соведүүдэй депутадуудта кандидадууд нүхэд Доржи Цыремпилович Цыремпилонтой, Иван Андреевич Спирюховтой болон Найдан Гендуноватай уулзахаяа сугларhан байна.

Улаан хилэнгээр хушаатай столой саана нүхэр Базилевскиин гаража, сугларагшадай нэрьемэ альга ташалган доро уулзалгын суглаае нээhэнэй hүүлээр, суглаанай президиум hунгагдаа.

Эгээн түрүүлэн этигэмжэтэ нюур Клавдия Федоровна Воронцовада үгэ үгтэбэ. Тэрэ болбол РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат Доржи Цыремпилович Цыремпилоной ажал-ябуулга тухай, республикынгаа ажахые ба культурые хүгжөөлгэдэ тэрэнэй тон ехэ габьяатай байhан тухай дэлгэрэнгыгээр хэлэбэ. Коммунистнууд ба партийнабэшэ хүнүүдэй блогой кандидат, партиин ба арадай үнэн сэхэ хүбүүн Д. Ц. Цыремпилоной түлөө голосуудаа бултадаа үгэхыень hунгуулиин 2 ба 3-дахи участогуудай hунгагшадые нүхэр Воронцова уряалба.

Һунгагшад нүхэд Набокин, Молчанова болон бусад трибунада гаража нүхэр Д. Ц. Цыремпилоной ажаябадал тухай хэлэбэд.

Удаань нүхэр Д. Ц. Цыремпилон дэлгэрэнгы үгэ хэлэхэ зуураа, hунгагшадай үзүүлhэн этигэл найдабариин түлөө гүнзэгы баясхалан хүргэhэн байна.

Этигэмжэтэ нюур М. А. Рампилова үгэ абаад, hунгуулиин 7-дохи Некрасовска округhоо БМАССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлэгдэhэн, республикын зооветеринарна институдай биологиин кафедрые даагша, биологическа наукануудай доктор профессор Иван Андреевич Спирюхов тухай дэлгэрэнгыгээр үгэ хэлэжэ, тэрэнэй ажал-ябуулгатай hунгагшадые танилсуулаад, Коммунистическэ партиин гэшүүн, арадай үнэн сэхэ хүбүүн И. А. Спирюховой түлөө hунгалтын Үдэр—февралиин 27-до бултадаа ерэжэ голосуудаа үгэхыень уряалба.

Һүүлээрнь зооветинститудта hуралсаhан нүхэр Алексеев болбол И. А. Спирюховой олон янзын хүдэлмэри тухай, институдай хүгжэлтэдэ тэрэнэй ехэ үүргэ дүүргэhэн тухай хэлээ.

Нүхэр И. А. Спирюхов харюугай үгэ хэлэхэдээ, тэрээндэ hунгагшадай үзүүлhэн ехэ найдабариин түлөө баясхалан хүргөөд, Бурят-Монголой зооветеринарна институдай студентнэр болон научна хүдэлмэрилэгшэдтэ туhалха, залуу мэргэжэлтэдые бүри олоор бэлэдхэхэ хэрэгтэ бүхы хүсэ шадалаараа оролсохо байhан тухайгаа мэдүүлбэ.

Тэрэшэлэн этигэмжэтэ нюур М. В. Дряхлов hунгагшадые БМАССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлэгдэhэн Найдан Гендуновагай ажал-ябуулга болон ажабайдалтай танилсуулба.

—Нүхэр Найдан Гендунова манай театрын униинэй, эдэбхитэй хүдэлмэрилэгшэдэй нэгэн юм,—гэжэ театрын артист нүхэр Халматов үгэ абажа хэлэхэ зуураа мэдүүлбэ.—Нүхэр Гендунова манай этигэл найдабариие бэелүүлжэ шадахань лабтай.

Мүн республикын дээдэ органой депутадта кандидадаар дэбжүүлhэндэнь hунгагшадта халуун зүрхэнэй баяр нүхэр Найдан Гендунова хүргэбэ.

Аймагай ажалшадай эдэбхи

ПЕТРОПАВЛОВКА. **(Телефоноор абтаба).** Аймагай Культурын байшанда олон тоото hунгагшадай хабаадалгатайгаар РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат зоотехник Анна Никитична Овчинниковатай уулзалгын суглаан болобо.

Түрүүлэн үгэ абаhан Боргойн совхозой партийна организациин секретарь нүхэр Забадаев hунгалтада бэлэдхэлэй хаа хаанагүй ажалай болон политическэ дэбжэлтын оршон байдалда ябуулагдажа байhан тухай, мүн малажалай продуктнуудые үйлэдбэрилгэ ехэдхэхэ тухай партиин Центральна Комитедэй Пленумэй түүхэтэ тогтоол тухай тодорхойгоор хэлэбэ.

—Анна Никитична Овчинникова Торини аймагай «Завсты Ильича» колхозой зоотехник. Тэрэ хадаа богонихон сагай хугасаа соо энэ колхоздо хүдэлхэ зуураа hү ехэтэй үнеэдэй гүүртэ, харин ноохотой хонидой отара бии болгоо. Ажал хүдэлмэриингөө талаар шалгарhан манай арадай үнэн сэхэ басаган,—гэжэ тэрэ хэлэнэ.

Нүхэр Овчинникова ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг комсомолка юм. Тэрэ хадаа ажалшадай депутадуудай Торини аймагай Соведэй депутат. Ажал хүдэлмэридөө үнэн сэхээр хандадаг, арад зоной хэрэгэй түлөө оролдодог энэ эрхим басаган hунгуулиин 745-дахи Кяхтын округhоо РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлэгдэhэн байна.

Удаань ветеринарна врач Ф. Н. Богачева трибунада гарана. Тэрэ хадаа нүхэр Овчинниковае hайса мэдэхэ юм. Юуб гэхэдэ, тэдэнэр Бурят-Монголой зооветинститудта хамта hураhан байна. Тиимэhээ өөhэдынгөө кандидадай hургуулида hураhаань эхилээд, мүнөө ябуулжа байгаа ажал хүдэлмэри тухайнь тобшо тодоор хөөрэбэ.

Советскэ эхэнэрнүүдэй эрэшүүлтэй адли эрхэтэй ба гүрэн түрын хэрэгтэ хабаадалсадаг байhан тухайнь Петропавловкын дунда hургуулиин багша нүхэр Ходятова хэлэбэ.

Үшөөтэйн МТС-эй механизатор нүхэр Дагаев РСФСР-эй, БМАССР-эй Верховно Соведүүдтэ болон нютагай Соведүүдтэ hунгаха hунгалтын хүндэлэлдэ механизаторнуудайнгаа дунда дэлгэрhэн мүрысөөн тухай тогтобо. Тус МТС февралиин 1-нэй байдалаар трактор заhабарилгын жэлэй түсэб 65,3 процент, плуг заhабарилгые—62,3, сеялкэ заhабарилгые—57,9 процент дүүргээд байна.

Һунгалтануудай үдэртэ Российска Федерацинга дээдэ органдо арадайнгаа эрхим басаган Анна Никитичнае hунгахын түлөө голосуудаа нэгэн дуугаар үгэхэ байhанаа МТС-эйнгээ коллективэй зүгhөө тэрэ мэдүүлбэ.

Депутадта кандидат нүхэр Овчинникова трибунада гарана. Тэрэ хадаа суглаанда хабаадагшадаар халуунаар угтагдаа. Округой hунгагшадай тэрээндэ үзүүлhэн этигэл найдабариинь түлөө баясхалан хүргэхэ зуураа, өөрынгөө ажабайдалтай hунгагшадые танилсуулба.

Һунгагшадай бая[р] ба омогорхол

Январиин 5-да Түнхэн тосхо[...] хүдөөгэй клуб соо хүн зон олоо[...] сугларанхай байба. Эндэ hунгал[...] урда тээхи суглаан боло[...] БМАССР-эй Верховно Соведэй [...]путадта кандидадаар дэбжүүлэг[...]hэн солото бригадир Георгий Ин[...]кентьевич Сороковиковтой hун[...]шад уулзаба.

Тус суглаае партиин айком[...] Түнхэнэй МТС-эй зонын секрет[...] нүхэр Бурдуковский нээгээ. Түр[...]шын үгэ МТС-эй директор нү[...] Петровто үгтэнэ. Георгий Ин[...]кентьевич Сороковиковой ажаб[...]дал тухай хэлэхэ зуураа, hунгагш[...]дай иимэ ехэ найдабарида ималг[...] үнэн сэхэ ажалаараа шалгарh[...] хүн хүртэдэг гэжэ тэрэ хэлэбэ. [...]хэр Сороковиковой хүтэлбэрил[...] тракторна бригада республикын [...]ханизаторнуудай түрүү зэргэдэ я[...]на. Тус тракторна бригадын гэш[...] үнгэрhэн жэлдэ шударгы бэрх[...] ажаллажа, хүдөө ажахын Бүхэсо[...]на выставкэдэ хабаадалсаа. М[...] энэ жэлдэшье тэдэнэр выставкэ[...] ошохо юм.

—Февралиин 27-до hунгагш[...] бултадаа нэгэн хүн шэнг[...] БМАССР-эй Верховно Соведэй [...]путадта кандидат нүхэр Сорокови[...]ковой түлөө голосуудаа үгэе,—г[...] нүхэр Петров hунгагшадые уряал[...]

Һүүлээрнь этигэмжэтэ нюур нү[...] Заяханов үгэ хэлэхэ зуураа нү[...] Сороковиковой ажал-ябуулга ту[...] hунгагшадта хөөрэжэ үгэбэ. Г. Сороковиковой хүтэлбэрилдэг бри[...]да hүүлэй хэдэн жэл удааг[...] социалистическэ мүрысөөндэ түрү[...]жэ ябана. Партиин ЦК-гэй январ[...] Пленумэй тогтоолые бэелүүлх[...] улам эдэбхитэйгээр хабаадалсаж[...] ниитын малажалые хүгжөөлгэдэ[...]сэ шадалаа гамнахагүй байhани[...] найдамтай.

Удаань нүхэр Сороковиковто [...] үгтэбэ. БМАССР-эй Верховно Со[...]дэй депутадта кандидадаар д[...]жүүлhэнэйнь түлөө hунгагша[...] баясхалан хүргөөд, тэдэнэй най[...]бариие харюулхын түлөө бүхы [...] сөөрөө оролдохоб гэжэ тэрэ мэд[...]бэ.

П. Степано[в]

Колхозуудай партийна организациин үүргые улам дээшэлүүлхэ

КПСС-эй Иволгын айкомой Саянтын МТС-эй зонодохи инструкторска группа хүдэлмэрилжэ эхилhээр жэлhээ үлүү болобо.

Хүдөө ажахые эрид дэбжээн хүгжөөхэ талаар парти, правительствын хараалhан хэмжээ-ябуулгануудые амжалтатайгаар бэелүүлхэ хэрэгтэ партийна эхин организацинууд ехэхэн үүргэ эзэлдэгынь мэдээжэ. Тиимэ тула манай инструкторска группа түбхын түрүүндэ парторганизацинуудай үүсхэл эдэбхи, хүтэлбэрилхы үүргые дээшэлүүлхэ, колхозуудые шадабаритай кадраар бэхижүүлхэ зорилго урдаа табяа hэн.

МТС-эй харьяата колхозуудай байдалтай танилсахадамнай «Красный пахарь», «8-ое Марта», Кировэй нэрэмжэтэ колхозуудта партийно-эмхидхэлэй, ниитэ-политическэ хүдэлмэри тон hулаар табигдаhан байгаа. Эндэхи партийна эхин организацинууд колхозуудайнгаа правлениин ажал-ябуулгые хинадаггүй, хүтэлбэрилхы кадрые зүбөөр хубаарилан табиха ба хүмүүжүүлхэ асуудалые шиидхэлсэдэггүй байhан юм.

Эдэ дутагдалнуудые хараадаа абажа, партиин айком, тэрэнэй инструкторска группа МТС ба колхозуудые шадабаритай hайн кадраар хангаха хэмжээ абажа эхилээ hэн. Түбхын түрүүндэ аймагай эмхи зургаануудhаа шадабаритай, хүдөө ажахые hайнаар мэдэхэ хүнүүдые: айкомой пропаганда ба агитациин таhагые даагша нүхэр Ц. Ч. Цыденовые—Кировэй нэрэмжэтэ колхозой, айкомой парткабинедые даагша нүхэр Л. Х. Николаевые—«Коммунизм» колхозой, МВД-гэй аймагай таhагай хүдэлмэрилэгшэ нүхэр Н. С. Черненкые—«8-ое Марта» колхозой, сельпогой хүдэлмэрилэгшэ нүхэр М. Л. Быковые—«Красный пахарь» колхозой партийна эхин организацинуудай секретарьнуудаар эльгээhэн байха юм.

Һүүлээрнь манай инструкторска группа колхозуудай парторганизацинуудтай хамта колхоз, бригада, фермэнүүдые кадраар хангаха хүдэлмэри ябуулаа. Тус хүдэлмэриие МТС-эй зоно соо эгээн гээгдэнги Кировэй нэрэмжэтэ колхоздо бэелүүлжэ захалаа hэмди. Энэ колхоздо артелиин гэшүүдэй ажалай журам hула, ажахынь ехээр гээгдэнги, артелиин Устав хододоо эбдэгдэдэг байhан юм. КПСС-эй айкомой дурадхалай ёhоор, ажал хүдэлмэри эмхидхэлгээр шадабаритай коммунист нүхэр Ф. Е. Архинчеев тус колхозой хамтын суглаагаар правлениин түрүүлэгшэ болгогдон hунгагдаа hэн. Тиихэдэ колхозой партийна бюро хүтэлбэрилхы кадрнуудайнгаа составые хаража үзөөд, коммунист Л. Собенниковые тариалан ажалай 2-дохи бригадын бригадираар, коммунист Т. Линхобоевые огородой бригадын бригадираар, коммунист Д. Будаевые счетоводоор томилhон байгаа.

1954 оной ажахын дүнгүүдhээ харахада эдэ коммунистнууд партийна организациин найдабариие муу бэшээр харюулна. Жэшээлбэл, коммунист нүхэр Л. Собенниковой хүтэлбэрилдэг бригада бороо багатай жэл байбашье hаань, 100 гаран гектарhаа дунда зэргээр гектарай 10 центнер үлүүтэй хара таряа ургуулаа. Нүгөөдүүлынь шье баhа муу бэшээр хүдэлнэ.

Хүтэлбэриин hайжархада колхозой ажал хүдэлмэри өөдөө боложо, колхознигуудай журам дээшэлжэ, үйлэдбэриин түрүүшүүл олошоржо байна. Жэшээлбэл, луговодууд Л. Линхобоев, Д. Жамсаранов гэгшэд 70 га туршалгын участок дээрэhээ гектар бүриин 26 центнер үбhэ хуряагаа. Тиихэдэ hаалишад С. Дашиева, Б. Будаева гэгшэд нютагай үүлтэрэй үнеэн бүриhөө 1400—1600 литр hү haагаа. 1954 ондо 1000 хониной багтаха нэгэ байра, 100 үхэрэй типовой байра баригдаа, механизированнэ хюрөө тодхогдоо, 24 километр утатай канава заhагдаа. Мүн колхозой мүнгэн олзо доход дээшэлээ. Үнгэрэгшэ жэлэй 9 hарын турша соо малшадай ажалта үдэр бүридэ гансахан авансаар 2 түхэриг 50 мүнгэн хубаагдаа. Зарим малшад 1500—2000 түхэриг хүрэтэр мүнгэ абаа hэн.

Энээн дээрэhээ юун харагданаб гэхэдэ, хэрбээ колхозые хүтэлбэрилхы кадраар бэхижүүлээд, доторойнь журамые hайжаруулаа hаа, ниитын ажахы бүри түргэнөөр хүгжэн дэбжэхэ байна. Хоёрдохёор, колхоздо үшөө хэрэглэгдээгүй арга боломжын угаа ехэ бии байhаниие харуулна.

Колхозуудай партийна эхин организацинууд суглаанууд дээрээ колхозой ниитын ажахые хүгжөөн дэбжээхэ тухай холын хараанай асуудалнуудые гүнзэгыгөөр шудалдаг, hайнаар бэлэдхэжэ, зүбшэн хэлсэдэг болонхой.

«Улаан Оронго» колхозой парторганизациие (секретарынь нүхэр Очиров) абаад үзэе. Наукын туйлалтанууд болон түрүүшүүлэй дүй дүршэлые колхозой үйлэдбэридэ үргэнөөр нэбтэрүүлхэ тухай асуудалые партийна суглаан дээрээ хэдэн удаа зүбшэн хэлсэжэ, бодото хэмжээнүүдые hүүлэй хоёр жэлэй туршада абаhан байна. Мал үсхэбэрилгэ, тарянажал болон колхозойнгоо бүхы ажахые культурнаар эрхилдэг болоё гэhэн партийна организациингаа уряае колхозой эдэбхитэд, бүхы колхознигууд халуунаар дэмжээ. Энээнэй ашаар мүнөө тус колхоздо горьтойхон юумэ бүтээгдээ, үшөө ехэ хүдэлмэри хэгдэжэ байна. Үхэрэй томодхогдоhон фермын байра баригдажа байна. Эндэ малай тэжээл буйлуулга, мал уhалалга, үнеэ hаалга, хото хорёо сэбэрлэлгэ баран механизацилагдаха юм. Мүнөө тэжээлэй кухни баригдажа байна., доторнь тэжээл буйлуулдаг машина табигдаха юм. Хэрбээ нёдондо 50 үнеэнэй тусгаар гүүртэ эмхидхэгдэhэн байгаа hаа, мүнөө 100 үнеэдэй гүүртэ бии болоо. Тугалнуудые эхэhээнь hалгаажа, мүн түлигдэдэггүй байрада байлгажа түлжүүлдэг шэнэ аргые дэлгэрүүлжэ эхилээ.

Парторганизациин, колхозой эдэбхитэдэй үүсхэлээр Оронго голhоо гараhан Баруун бэеын ба Зүүн бэеын канавануудые капитальнаар заhабарилжа, эдэ хоёр канавын эхиндэ Оронго голые хүндэлэн хаалта хэгдэжэ байна. Энэ ехэ хүдэлмэриин бүтэхэдэ, «Улаан Оронго» колхозой сабшалан ба огород уhаар дутамаггүй болохо юм.

Колхозой правлени ба парторганизациин хараалhан иимэ шухала хэмжээ-ябуулгануудай али зэргээр бэелүүлэгдэжэ байhан тухай партбюро гү, али партийна суглаан дээрэ бригадирнуудай, фермые даагшадай болон колхозой түрүүлэгшын тоосоонууд шагнагдажа, тэдэнэртэ саг соонь зохихо туhаламжа үзүүлэгдэдэг.

Түрүү арга методые колхозой үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ талаар манай колхозууд илангаяа 1954 ондо ехэ юумэ хэhэн байха. Жэшээлбэл, «Коммунизм» колхозой парторганизаци, правлени огородойнгоо ажахые hайжаруулаа. Эндэ огородой тарилга квадратна, квадратно-гнездовой аргаар хэдэг болоо. Тэрэнэй ашаар үнгэрэгшэ жэл гектарай 230 центнер үгэрсэ, 80 гаран центнер арбуз абтажа, гансахан энээнhээ колхоздо 400 гаран мянган түхэригэй олзо доход оруулагдаа.

Мүн малажалаа культурнаар эрхилхэ талаар колхозой парторганизаци hүүлэй жэлнүүдтэ нилээд ехэ хүдэлмэри хээ. Гансахан 1954 он соо 100 үнеэнэй, 90 тугалай, 500 хониной багтаха типовой байрануудые, мүн овощехранилищи, теплицэ шэнээр барлад, тэндээ электрын гэрэл оруулаа.

Манай инструкторска группын хүдэлмэрилэгшэд партийна организацинуудай хүдэлмэридэ үдэр бүри бодото туhаламжа үзүүлдэг. Энээн тушаа нэгэ жэшээ харуулая. Таряа хуряалга ба тушаалгын үедэ «8-ое Марта» колхоздо хүдэлмэринь ехээр унжагайраад байгаа. Манай инструктор нүхэр Д. Гармаев энээнэй шалтагааниие элирүүлээд, «Ажалай журам бэхижүүлхэ, тэрэнэй эмхидхэлые hайжаруулха, түлбэриинь гуримшуулха» тухай асуудал партийна нэмэл суглаан дээрээ зүбшэн хэлсэхые дурадхаhан ба энээн тушаа өөрөө элидхэл хэhэн байна. Һүүлээрнь тус асуудалаар парторганизациин агитаторнууд колхознигуудай дунда хэдэ хэдэн хөөрэлдөөнүүдые хээ hэн. Энэ хадаа колхозой хүдэлмэриие hэргээхэ хэрэгтэ ехэ туhа болоо.

Манай МТС-эй харьяата колхозуудай парторганизацинууд эмхидхэлэй бүхы хүдэлмэриие ниитэ-политическэ хүдэлмэритэй тааруулан ябуулдаг болоо. Агитационно ойлгууламжын хүдэлмэриин удхашанарые hайжаруулхын зорилгоор шадабари багатай агитаторнуудые hэлгээд, орондонь ургажа ябаhан шэнэ хүнүүдые партийна, комсомольско болон партийнабэшэ эдэбхитэдhээ нэмэжэ оруулнабди.

Агитколлективүүдтэ туhалхын, агитаторай хүдэлмэриие hайжаруулхын тула манай инструкторска группын хүдэлмэрилэгшэд агитаторай семинарнуудта хабаадалсадаг, теоретическэ болон методическа асуудалаар лекцинүүдые уншадаг, агитаторнуудай хөөрэлдөөндэ байлсадаг, түрүү агитаторнуудай дүршэлые бүридхэдэг юм.

Парторганизацинууд ниитэ-политическэ хүдэлмэриие социалистическэ мүрысөө дэлгэрүүлхэ хэрэгтээ таhаршагүй холбоотойгоор ябуулдаг.

Мүнөө Саянтын МТС-эй харья[...] бүхы колхозууд хоорондоо мүрыс[...]тэй. Мүрысөөнэй дүн hара, квар[...] бүридэ гаргагдажа, үйлэдбэриин [...]лөөн дээрэ үргэн ниитын хабаад[...]гатайгаар зүбшэн хэлсэгдэдэг. Т[...]хэдэ колхоз, бригада, фермэ хоор[...]дын мүрысөөнэй дүнгые гансаа[...] тоо бүридхэл дээрэhээ харадаг бэ[...] харин колхознигууд өөhэдөө ябаа[...] бэе бэеынгээ хүдэлмэриие шалга[...] байна. Гадна, мүрысөөнэй д[...]гүүдые шалгалгын үедэ, дүй д[...]шэл тухайгаа суглаан, зүблөөн[...] дээрэ түрүүшүүл хөөрэжэ ү[...]дэг юм. Түрүү hуури эзэл[...] бригада, фермэнүүдтэ парторга[...]зациин, правлениин дамжуу[...]гын Улаан туг барюулагда[...] түрүү hаалишад, хонинод болон [...]сад түрүүшүүлдэ дамжуулгын вы[...]пел үгтэдэг байха юм.

Тиигэбэшье, партийна органи[...]ниуудай хүдэлмэридэ дутагдалну[...] үшөөл олон. Хүдөөгөөр, холын ту[...]тэнүүдээр ажалладаг малшад[...] дунда ниитэ-политическэ, культур[...] гэгээрэлэй хүдэлмэри ябуулха ку[...] базануудые зарим колхозууд [...] болгобошье, тэдэнь хангалтагүй[...] хүдэлнэ. Партийна суглаанай [...]гаhан шиидхэбэринүүд зарим[...] дүүргэгдэнэгүй. Жэшээлбэл, үхэ[...]дэй ясли бии болгохо, бага үхибү[...]тэй эхэнэрнүүдые сүлөөлжэ, ниит[...] ажалда олоор хандуулха гэhэн то[...]тоол Кировэй нэрэмжэтэ колхо[...] парторганизаци бүри халуун на[...] абаhан байгаа. Теэд тэрэ тогтоол[...] мүнөөшье хүрэтэр дүүргэгдээгүй[...]

Эдэ бүхы дутагдалнуудые ой[...] сагта усадхан зайсуулха хэрэгтэ[...] най инструкторска группа бүхы[...] сөө зорюулна. Хэрбээ парти[...] эхин организацинуудаа бэхижүүл[...] тэдэнэй дайшалхы шадабариие д[...]шэлүүлбэл, хүдөө ажахые хүгжөө[...] талаар парти, правительствын [...] биhан шухала зорилгонуудые [...]жалтатайгаар дүүргэхэ байнабди.

Д. ЦЫРЕНОВ, партиин Иво[л...] айкомой Саянтын МТС[...] зонодохи секретар[ь].

МАНАЙ КАНДИДАДУУД

Доржи Цыремпилович Цыремпилон

Доржи Цыремпилович Цыремпилоной аба Цыремпил үбгэн үмсын ажалтай байхадаа угаа ядуу һуудалтай һэн. Хэды наһажаал хүндэ болобошье, Доржиёо эрдэм бэлигтэ һургахын тулада Цыремпил үбгэн үтэ шадарайнгаа нютаг гол, сэлеэн мосхон болон хото городые үбэл зунгүй хэсэжэ, дархалдаг байһан юм. 1929 ондо Цыремпил үбгэн Доржитоёо колхоздо орожо, одоол жаргалтай болоһон юм.

1931 он. 23-тайдаа Доржи Цыремпилович Улан-Удын педагогическа техникум амжалтатайгаар дүүргээд, Алайрай аймагта түрүүшээр һургуулиин директорээр, уданшьгүй тус аймагай арадай гэгээрэлэй таһагые даагшаар хүдэлмэрилжэ эхилээ.

1935 ондо Советскэ Армида хоёр жэлэй алба хэжэ дүүргээд, Гильбирэ нютагтаа ерээд байхадань, партиин Сэлэнгын айком нүхэр Цыремпилонииие аймагай газетын редакторээр томилһон байгаа. Эндэ хүдэлмэрилхэ зуураа нүхэр Цыремпилон эмхидхэлэй талаар шадабаритай, арад зонтой нягта барисаатай, ургажа ябаһан залуу хүтэлбэрилэгшэ байһанаа харуулаа һэн. Тиимэһээ, 1937 ондо Сэлэнгын аймагай партийна организаци нүхэр Цыремпилониие партиин айкомой секретаряар һунгаа.

Уданшьгүй, 1938 ондо Доржи Цыремпилович партиин Бурят-Монголой областной комитедэй секретаряар дэбжүүлэгдэһэн байха юм.

1940 ондо нүхэр Цыремпилон ВКП(б)-гэй ЦК-гэй дэргэдэхи партийна эмхидхэгшэдэй Дээдэ һургуулида һурахаар командировалагдаһан байна. Эндэ һуража байхадань Эсэгэ оронoo хамгаалгын Агууехэ дайн эхилһэн байгаа.

Доржи Цыремпилович дайнай бүри эхилхэтэй сасуу дайлалдажа байгаа Улаан Армиин зэргэдэ жагсаа һэн. Тэрэ хадаа дивизиин политотделэй начальнигай орлогшоор ба начальнигаар хүдэлмэрилөө.

Эсэгэ оронoo хамгаалгын Агууехэ дайнай илалта түгэлдэрөөр дүүрэһэнэй хойто тээ, 1946 ондо Доржи Цыремпилович өөрынгөө республикада бусажа ерээд, ВКП(б)-гэй Улан-Удын городской комитедэй гурбадахи секретаряар һунгагдаа, тиигээд 1947 оной мартһаа БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшээр хүдэлмэрилөө.

Арад зоной хэрэгэй түлөө үнэн сэхээр ажаллаһанайнгаа, Эсэгэ Оронoo хамгаалгын дайнай фронт дээрэ дайшалхы шэн габьяа харуулһанайнгаа түлөө нүхэр Цыремпилон 5 орденоор ба хэдэн медальнуудаар шагнагдаһан байна.

1951—1953 онуудта нүхэр Д. Ц. Цыремпилон республикын Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшээр хүдэлөө. Удаань КПСС-эй ЦК-гэй дэргэдэхи жэлэй курсада һуража ерээд, мүнөө энэ оной январь һараһаа эхилэн, БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшын уялгые дүүргэгшээр хүдэлмэрилжэ байна.

Бурят-Монгол арадай үнэн сэхэ хүбүүн Д. Ц. Цыремпилон РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар һунгуулиин 742-дохи Улан-Удын округһоо дэбжүүлэгдэә.

Нүхэд һунгагшад! Арадай кандидат Доржи Цыремпилович Цыремпилоной түлөө голосоо үгэе!

Григорий Игнатьевич Климов

Заиграйн аймагай Шулуутайн леспромхозой, Мухаршэбэрэй аймагай Суулгын МТС-эй, Тарбагатайн аймагай промышленна ба эдеэ хоолой комбинадай, Яруунын мяханай совхозой хүдэлмэршэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд, мэргэжэлтэд ба албахаагшадай. Хэжэнгын аймагай Молотовой, Хоринн аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүдэй һунгалтын урда тээхи суглаанууд КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой секретарь Г. И. Климовые һунгуулиин 744-дэхи Забайкальска округһоо РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта өөһэдынгөө кандидат болгон дэбжүүлһэн байна.

Григорий Игнатьевич Климов 1907 ондо Брянска областиин Дубровско районой Казанки деревнидэ түрэһэн юм.

Нүхэр Климов 15 наһатайдаа Бежицкэ профессионально-техническэ һургуулида слесариин туһалагша боложо ороод, ФЗУ-гэй мастерскойнуудта 9 жэлэй турша соо слесарсэр хүдэлмэрилһэн, һүүлээрнь Бежица городтохи «Красный Профинтерн» заводой чертёжник-конструктораар, слесареэр хүдэлмэрилһэн байна.

1930—1935 онуудта нүхэр Климов Бежицкэ механико-машина бүтээлгын институтда һураа. Институтдаа дүүргэһэнэй һүүлээр Григорий Игнатьевич Свердловско областиин Тагил городой Уралвагонзаводто хүтэлбэрилхы инженернэ тушаалнуудые даажа ажаллаһан юм.

1939 ондо нүхэр Климов партийна хүдэлмэридэ дэбжүүлэгдээд, 1951 он хүрэтэр КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретаряар, Свердловско обкомой секретаряар, Свердловск городто партиин горкомой секретаряар хүдэлмэрилһэн байгаа.

Нүхэр Г. И. Климов элэбхитэ ажалайнгаа, үрэ схэтэйгээр хүдэлмэрилһэнэйнгөө түлөө правительствын гурбан орденоор, мүн медаляар шагнагданхай.

1951 оной июньдэ партиин Центральна Комитет нүхэр Г. И. Климовые Бурят-Монголдо хүдэлмэрилхынь тула эльгээһэн юм. Эндэ нүхэр Климов КПСС-эй обкомой секретарь болгогдон һунгагдаа һэн. 1953 оной май һараһаа хойшо партиин обкомой хоёрдохи секретаряар хүдэлмэрилжэ байна.

Нүхэр Г. И. Климов манай республикада хүдэлмэрилхэ үе соогоо дүршэлтэй, шадамар бэрхэ хүдэлмэрилэгшэ байһанаа харуулаа, республикын экономикые бүхы талаарнь шэнжэлэн, ажахын ба культурна байгуулалта хүгжөөхэ асуудалнуудые табиха болон шиидхэхэ хэрэгтэ ехэ үүсхэл гаргана. Григорий Игнатьевич Климов республикын ажалшадай дунда, партийна организаци дотор тон хүндэтэй болонхой.

25 жэлэй туршада Коммунистическэ партиин гэшүүн ябахадаа арад зоной хэрэгтэ үнэн сэхээр хандажа, жиирэй хүдэлмэришэн байһанаа областной партийна организациин хүтэлбэрилэгшэ болон ургажа гараа.

Российска Федерациин Верховно Соведэй депутадта кандидат Г. И. Климов эдэбхитэ ажалаараа һунгагшадай этигэл найдабарине харюулжа шадахань лабтай.

Коммунистнууд ба партийнабэшэ хүнүүдэй арадай блогой кандидат Григорий Игнатьевич Климовой түлөө голосоо үгэе!

Гомбожап Цыдынжапович Цыдынжапов

Цыдынжапов Гомбожап Цыдынжапович 1905 ондо Баргажанай аймагай Улюкчикан гэжэ нютагта түрэһэн юм.

Гомбожап Цыдынжапович бага наһанһаа хойшо хүгжэмөөр наадаха ехэ дуратай байжа, арадай уранһайханай самодеятельностьдэ хододоо хабаадалсадаг байгаа.

1929 ондо Верхне-Удинск ерэжэ, БМАССР-эй Наркомпросой нүүдэл театрта хүдэлмэрилжэ эхилһэн юм. Энэ жэлдэ Гомбожап Цыдынжапович республикын Наркомпросой командировкоор Москва город ошоһон байна. Тэндэ ошоходонь тэрэниие Н. К. Крупскаягай нэрэмжэтэ самодеятельнэ искусствын Центральна байшангай национальна секторые даагша болгобо.

1931 онһоо 1933 он болотор нүхэр Цыдынжапов Луначарскиин нэрэмжэтэ театральна искусствын Московско гүрэнэй институтда һураа. Институтдаа дүүргээд, 1950 он хүрэтэр бурят-монголой хүгжэмтэ драматическа театрын режиссёроор, хожомынь директорээр хүдэлмэрилһэн байна. Һүүлээрнь Гүрэнэй Ленинэй орденто Бурят-Монголой оперо ба баледэй театрые уранһайханай талаарнь хүтэлбэрилэгшэ болоо һэн.

Республика дотор театральна искусство хүгжөөлгэдэ шэн габьятай байһанайнь түлөө Гомбожап Цыдынжапович Цыдынжаповта СССР-эй Арадай артистын нэрэзэргэ олгогдоһон юм. 1950 ондо нүхэр Цыдынжапов III зэргын Сталинска шанда хүртөө.

1950 ондо нүхэр Цыдынжапов Бурят-Монголой АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшын орлогшоор дэбжүүлэгдэһэн байна. 1952 ондо Гомбожап Цыдынжапович партийна хүдэлмэридэ — КПСС-эй Обкомой наука болон культурын таһагые даагшаар хүдэлмэрилөө.

Гүрэнэй Ленинэй орденто Бурят-Монголой оперо ба баледэй театрые бэхижүүлхын тула, 1954 оной сентябрьда нүхэр Цыдынжапов тус театрын главна режиссёр болгогдожо эльгээгдэһэн байна. Нүхэр Цыдынжапов РСФСР-эй Верховно Соведэй депутат, КПСС-эй Обкомой гэшүүн юм.

Гомбожап Цыдынжаповичые бурят-монгол национальна культурын ба искусствын элитэ ажал-ябуулагша гэжэ манай республикын ажалшад мэдэхэ болонхой.

Кабанскын аймагай Темлюйскэ заводой, Мысовско замай дистанциин, Байкало-Кударын аймагай Дубининска загаһанай заводой хүдэлмэришэдэй, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй ба албахаагшадай коллективүүд, Түнхэнэй аймагай «Путь Коммунизма», Прибайкальска аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозуудай гэшүүд, Баргажанай аймагай Куйтунска МТС-эй хүдэлмэришэд, мэргэжэлтэд ба албахаагшад, Иволгын дунда һургуулиин багшанарай коллектив Гомбожап Цыдынжапович Цыдынжаповые һунгуулиин 743-дахи Прибайкальска округһоо РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат болгон нэгэн һаналтайгаар дэбжүүлээ.

СССР-эй Арадай артист Гомбожап Цыдынжапович Цыдынжаповай түлөө нэгэн дуугаар голосуудаа үгэе!

Хонидой харууһалгые зүбөөр эмхидхэхэ

Хони үсхэбэрилгые хүгжөөхэ, тэрэнэй ашаг шэмэ үгэлгые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ парти, правительство ехэ анхарал хандуулна. Хүнгэн промышленностиие һайн шанартай нооһоор хангаха гээшэ хаматай түрүүшын зорилго мүн болоно.

Республика дотороо нарин, нарибтар нооһотой хони үсхэбэрилгые саашадань хүгжөөхэ хэмжээнүүд тухай БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, КПСС-эй обкомой бюрогой тогтоолой үндэһөөр, хонидой тоо толгойе, тэрэ тоодо нарин, нарибтар нооһотой хони олошоруулха даалгабари колхоз бүхэндэ үгтэһэн байха юм. Тэрэ даалгабариие дүүргэхэ талаар тусхай хэмжээ-ябуулганууд зохёогдоһон байгаа.

Хараалһан хэмжээ-ябуулгануудаа бодото хэрэг дээрэнь бэелүүлхын түлөө республикын олохон колхозууд үнгэрэгшэ жэлдэ хонидоо олошоруулха, тэдэнһээ ехэ нооһо хайшалха, хонидой шанар һайжаруулха талаар зарим тэды амжалта туйлаһан байна. Республика дотор бүхы дээрээ нооһо бэлэдхэхэ гүрэнэй түсэб үлүүлэн дүүргэгдэһэн, нарин, нарибтар нооһо үйлэдбэрилгэ нилээд ехэ болоһон байна. Энэ хадаа манай эндэ нарин, нарибтар нооһотой хонидые түргэнөөр үсхэбэрилжэ болохо байһаниие гэршэлэн харуулна. Хурьгадые кошарно-базова аргаар түлжүүлгэ хэрэглэһэнэй, тэдэниие һайнаар харууһалһан, эдеэлүүлһэнэй ашаар Мухаршэбэрэй аймагай Молотовой нэрэмжэтэ болон «Победа» колхозууд 1954 ондо нилээд амжалта туйлаа. Эдэ колхозууд 100 эхэ хонин бүриһөө 103 хурьга, Заиграйн аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхоз—96 хурьга абаа. Тиихэдэ энэ колхозой хонишон Леонов 160 толгой хониһоо 179 хурьга, Байкало-Кударын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой хонишон Клызова—126, Кударын аймагай Ждановай нэрэмжэтэ колхозой хонишон Цыбикжапова 100 толгой хонин бүриһөө 120 хурьга абаа.

Түрүү колхозуудай фермын хонишод хонидһоо нооһо ехээр абахын түлөө оролдолго гаргана. 1954 ондо Бичурын аймагай Ворошиловай нэрэмжэтэ колхоз 100 толгой хонин бүриһөө 101 хурьга абаһан, хонин бүхэнһөө дунда зэргээр 3,6 килограмм нооһо, тиихэдэ нарин нооһотой хонидһоо—4,6, нарибтар нооһотой хонидһоо—4,1 килограмм нооһо хайшалба. Мухаршэбэрэй аймагай Булганинай нэрэмжэтэ колхозой племенной хонидой фермынхид үнгэрэгшэ жэлдэ нарин нооһотой хонидһоо — 5,3, нарибтар нооһотой хонидһоо — 4,2 килограмм нооһо хайшалаа.

Малажалай продукнуудые түрэндэ худалдажа колхозууд ехэ олзо абана, колхознигуудай ажалай түлбэри ехэ болоно. Жэшээлхэдэ, Баргажанай аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз нёдондо 83 центнер нооһо 1953 онойхиһоо үлүү ехээр абаба. 1954 ондо тушааһан нарин, нарибтар нооһониинь урда жэлэйхиһээ 56,7 центнерээр ехэ болоо. 1954 ондо энэ колхозой олзо доход миллион 700 мянган түхэриг болоно, тэрэнэйнь 800 мянган түхэриг нооһо тушаалгаһаа ороһон байна. Тэрэшэлэн Сэлэнгын аймагай Карл Марксын, Сталинай нэрэмжэтэ колхозууд нооһо тушаалгаһаа ехэ олзо абаа.

Гэбэшье, племенной хүдэлмэри зарим колхозуудта хангалтагүйгөөр табигданхай. Тушааһан нооһонойнь шанар муу. Тэрэ хадаа харууһалга, эдеэлүүлгын мууһаа болоо.

Манай эндэхи эрхэ байдалда хонидой үбэлжэлгэ 180—210 хоног соо үргэлжэлдэг. Энэ үедэ хонидой нооһон ехээр ургадаг, хурьгад томо болодог, хонид хурьгалха байдаг гээшэ. Тиимэһээ энэ үедэ малай эдеэлүүлгэ, харууһа һайжаруулха шухала. Нооһоной шанар хонидой тарган туранхайһаа болодог. Хэрбээ хонид хүсэ шадал һайнтай байгаа һаа, ута, һайн нооһо үгэдэг. Хонидой туража захалхалаар нооһониинь шэнгэржэ нарин, бүдүүн болодог. Тиигэжэ туранхай хонидой нооһон муу шанартай байдаг.

Нэгэ хонин үдэртөө 2—3 килограмм үбһэ эдидэг. Малые эдихэ юумэндэ дуратай болгохын тулада үдэртөө элдэб шанартай үбһэ һэлгүүлжэ эдюулхэ хэрэгтэй. Муушаг үбһыень үдэр үгэхэдэ болоно. Ясли болон кормушка соо тэжээл хэжэ хонидто үгэхэ зэргэтэй.

Хонид үдэртөө 3—4 дахин эдеэлүүлэгдэхэ ёһотой. Үглөөгүүрынь үбһэ эдюулхэ, удаань уһалха. Һүүлээрнь концентрат эдюулхэ ёһотой. Үдэр үбһэ үгөөд, һүүлээрнь хоёрдохёо уһалха, удаань баһа үбһэ үгэхэ хэрэгтэй. Үбһэ дутуутай байбал, тэрэнэй хирээр концентрат нэмэжэ үгэхэдэ һайн байдаг. Нарин, нарибтар нооһотой хонидто концентрат бүри булюугаар үгтэхэ зэргэтэй. Энээнэй хажуугаар хонидто силос үгэлсэхэ ёһотой. Силос хадаа хонидой үһэ нооһоной һайнаар ургахада, һү орходо, хурьгадай түргэн томожоходо туһатай байдаг.

Хонид илгагдажа, эдеэлүүлэгдэхэдээ томо жэжээрээ, үүлтэрээрээ, тарган туранхайгаараа бүлэглэгдэхэ ёһотой. Отарада элдэб хүсэтэй малые суг байлгажа болохогүй. Туранхай хонидые аминдань илгажа, һайн үбһөөр эдеэлүүлхэ, концентрат ехээр үгэхэ хэрэгтэй. Тэдэнэй хүсэ шадал оромсоор, һайн хонидой бүлэгтэ ниилүүлхэдэ болоно.

Үбэлэй үедэ хонидто минеральна тэжээл эдюулэлсэхэдэ һайн. Дабһан хадаа бүдүүн тэжээл үгэдэг кормушка соо хододоо байха зэргэтэй. Дабһа эдеэгүй хонин тэжээл эдихэ дурагүй болодог. Тиигэжэ муудаад, сагһаа урид нооһониинь унадаг байна. Дабһаар дутаһан хонид хөжомоо үхэжэшье болодог.

Хонидые һайн уһаар хангаха шухала. Хонид уһа уунгүй байжа шадаха гэһэн буруу һанал мүнөө хүрэтэр бии байһаар. Саг соогоо, дураараа уһалаад байһан хонид һурагүй ехэ нооһо үгэдэг. Уһаар дутамаг байһан хонид тэжээл багаар эдидэг юм. Уһа багаар ууһан хонидой нооһон хуурай байдаг, мүн нооһо үгэлгэнь 20—25 процентээр доошолдог байна. Тиимэһээ хонид саг соогоо, садатараа уһа ууж байха зэргэтэй.

Үбэлэй адуулалга зүбөөр эмхидхэхэ гээшэмнай хонидой тоо толгойе бүрин бүтэн байлгаха, тэрэнэй нооһо үгэлгые дээшэлүүлхэ шухала зорилгонуудай нэгэн мүн болоно. Үбэлэй адуулгые шадамараар эмхидхэбэл аша үрэтэй байна гэжэ республикын колхозуудай олон жэлэй дүй дүршэл гэршэлэн харуулна. Хонидые бэлшээлгэ хадаа тэдэнэй бэсынь бэхижүүлхэ, нооһонойнь ургалгада туһатай байдаг юм. Жэшээнь, Торийн аймагай «Улаан-Бургалтай» колхозой ахалагша хонишон Дымбрыл Бунеев хонидые түхэреэн жэл соо адуулдаг олон жэлэй дүй дүршэлтэй. Тэрэ болбол зундаа хонидые бэлшээн таргалуулдаг байна. Тиимэһээ зундаа таргалһан хонид үбэлэй хүйтэниие тэсэмгэйгээр үнгэргэдэг юм. Үбэлэй сагта бэлшээринггээ газар һэлгүүлэн хэрэглэдэг. Тиихэдээ бэлшээринггээ газар, сагай уларил, хонидоо ямар сагта хаана адуулха байһанаа хараадаа абадаг байна. Энэ хонишон хонидой үбһэ тэжээл эгээл ехээр хэрэглэдэг үбэлэй һарануудта — декабрь, январь соо хонидоо хада уулын энгэр майла, хагда бэлшээри һайнтай газараар ябуулжа адуулдаг. Үбэлэй бэлшээриин үедэ хонидоо уһаар хангаха ябадалда ехэ анхарал табидаг байна. Хонидоо үбэлдөө хоёр дахин уһална. Үнгэрэгшэ үбэлжэлгын үедэ тэрээндэ 1000 толгой эрье хонид даалгагдаһан байгаа. Тэдэнэй нэгэшье толгой гарзалуулангүй ондо оруулһан, нооһо хайшалалгые 20 процентээр ехэ болгоһон байна.

Зэдын аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозой нарин, нарибтар нооһотой хонидой фермын 2000 толгой хонид энэ үбэл бүдүүн болон концентрированнэ тэжээлээр үглөө үдэшэнь халуулагдаад бэлшээгдэнэ. Бэлшээриие зүбөөр эмхидхэһэнэй ашаар үбэлжэлгын үнгэрһэн гурбан һара соо фермэ дээрэнь нэгэшье хонин гарзалаагүй.

Хонидһоо һайн шанартай нооһо абахын тулада, тэдэниие үбэлэй үедэ һайн байрада байлгаха хэрэгтэй. Байра соонь халуун, нойтон байлгахагүй, һалхи оруулжа болохогүй. Хонидой үбшэлхэгүйн тулада хонин бүхэниие һайса шалгажа, үбшэнһөөнь һэргылхэ хэмжээ уридшалан абажа байха шухала.

Нойтон байрада байһан хонид хүйтэ абажа, үбдэхэ түү, али үхэжэшье болодог. Байра соонь хохир дэбдихэ хэрэгтэй.

Хонидой байра соо саһа оруулжа болохогүй. Тэдэнэй байра соо хуурай, сэбэр агаартай байхын тулада вентиляци түхеэрэгдэхэ зэргэтэй. Хонидой байрын сонхо, үүдэ нээжэ болохогүй. Тэрээнһээ боложо хонид хүйтэ абажа магад.

Шиигтэй байрада байһан хонидой нооһон норожо, хүлэржэ, зулгаржа унадаг. Иимэ ушарһаа хонид нооһоёо ехээр гээдэг байна. Нооһоо гээһэн хонид халтад гэхэдээ хүйтэ абадаг гээшэ.

Нооһон хадаа хониажалһаа абтадаг шухала продукциинь болоно. Тиимэһээ һайн шанартай нооһо абахын тулада хонидой харууһалга, эдеэлүүлгэ һайжаруулга халаа колхозник, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, колхоз болон МТС-эй хүтэлбэрилэгшэ бүхэнэй анхаралда байха зэргэтэй.

Манай республика хонидой тоо олошоруулха, нооһо үгэлгыень дээшэлүүлхэ ехэ арга боломжотой. Тиимэһээ ойрын 2—3 жэлэй туршада нарин, нарибтар нооһо үйлэдбэрилгые эрид ехэ болгохо зорилго республикымнай колхозуудай урда табигдана.

Н. ДОРОФЕЕВ,
Н. СОРДОХОНОВ

ХЭЛЭҺЭНИИНЬ ЕХЭШЬЕ ҺАА, ХЭҺЭНИИНЬ БАГА

1. СЕНТЯБРЬ ҺАРЫН ТЭГЭНДЭ БЭЛЭЙ...

Үнгэрһэн жэлэй сентябрь һарын тэгэндэ бэлэй... Энэ үдэшэлэн Сэлэнгын МТС-эй клуб соо ехэ шуугаятай хүхюуншье, үнэхөөрөө һонирхолтойшье суглаан боложо байба. Ушар юуб гэхэдэ, энэ суглаанда Загастайн сомоной хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, багшанар, врачнар, МТС-эй инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд шухала хэрэг тухай хөөрэлдэхын тула бултадаа сугларһан юм. КПСС-эй Сэлэнгын аймкомой пропаганда ба агитациин таһагые даагша нүхэр Попов дэлгэрэнгы элидхэл хэбэ. Үгэ хэлэгшэд — БМАССР-эй Культурын министр нүхэр Дамдинжапов, партиин аймкомой Сэлэнгын МТС-эй зонодохи секретарь нүхэр Титов, хүдөө ажахые механизацилгын Селенгинскэ училищиин директорэй орлогшо нүхэр Ипатов, Сталинай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ Шаглыров, Загастайн дунда һургуулиин директор нүхэр Найданов болон бусад бултадаа нэгэн һаналтай байжа, энэ үүсхэгдэһэн шэнэ хэрэгые үндэрөөр сэгнэбэ. Зал соо һуугаашад тэдэнэй хэлэһэн «халуун үгэнүүдэй» урманда байд гээд лэ нэрьесэ альга ташана. Уданшьегүй суглаанай тогтоол уншагдажа, гар үргэлгэн болоо һэн..

Тэрэ гаргаһан хандалга сооһь тодорхой гэгшээр иигэжэ хэлэгдэһэн байгаа:

—...Элүүр энхэ ажаһуудал, естественно-научна эрдэм дэлгэрүүлхэ, культурын эмхи зургаануудай ажалые һайжаруулха хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсая гэһэн уряатайгаар республикынгаа хүдөөгэй бүхы интеллигенцидэ хандаха гэжэ бидэнэр шиидээд, иимэ уялгануудые абанабди... Бидэнэр тус бүридөө һара бүхэндэ лекци, элидхэл болон хөөрэлдөөнүүдые хоёрһоо үсөөн бэшэ дахин үнгэргэхэбди... Клубай эдэбхитэдэй хүсөөр 4 зүжэг, 5 концерт бэлэдхэжэ, намар-үбэлэй үедэ табихабди... «Элүүр энхэ ажаһуудалай түлөө», «Шэн зоригто ажал», «Шажан халаа наука болон прогрессэй дайсан мүн» гэһэн тематическа вечернүүдые үнгэргэхэбди... Газетнэ витринэнүүдые, фотомонтажуудые болон номуудай тематическа выставкэнүүдые эмхидхэхэбди... Библиотекэнүүдтэ уншагшадай конференци болон литературна вечернүүдые үнгэргэхэбди... гэхэ мэтээр саашань тоологдоно.

Энэ үдэрһөө хойшо манай республикын хүдөөгэй интеллигенциин түлөөлэгшэд, олонитын организацинууд загастайнхидай гаргаһан үүсхэлые зүбшэн хэлсэхэ зуураа, хаа хаанагүй халуунаар дэмжэжэ, өөһэдынгөө хэхэ хүдэлмэрине мүн лэ тодорхойгоор хараалжа эхилээ бэлэй.

2. БОДОТО БАЙДАЛ ЮУ ХАРУУЛНАБ?

Тэрэ гэһэнһээ хойшо мүнөө табадахи һарань үнгэржэ байна. Энэ үе соо Загастайн сомоной интеллигенциин хэһэн ажалай зарим тэдышье һаа дүнгүүдые согсолон хаража үзэмөөр болоо.

...Хэдэхэн үдэрэй урда тээ Загастайн сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхозой клубта орохо ушартай болоһон байнабди. Энэ үдэшэлэн «Тайга соо болоһон ушарал» гэжэ кинофильм харуулагдажа байба. Зал соохи һандалинуудай үндэр, набтараараа тааруугүй байһан дээрэһээ юм гү, али ондоо шалтагаанаар гү, тэндэ байгаашадай зориманиинь һуугаад, нүгөөдүүлынь халта үндыгөөд, ехэнхи уладынь бодоод харана. Халамгай хүнүүдшье яһала бии хэбэртэй, эндэ тэндэ бажаганаса дуугаралдана. Тиигэһэн мүртөө картиныень тэнюуһээр харахын аргагүй: түсхай таһалгагүй байһан дээрэһээ киноаппаратурань шэхэ дүлиирсэ таршаганана, юундэшьеб носоогоотой байһан нэгэ лампочка экранииень бүрүүлтүүлнэ...

—Мүнөө үедэ танай клуб ямар түсэбтэйгөөр ажаллажа байна гээшэб?—гэжэ колхозой комсомольско организациин секретарь, энэ клубые даагша нүхэр Ж. Санжановһаа үглөө үглөөгүүрынь асуубабди.

—Түсэбшье гэжэ юу байха һэм даа,—гээд тэрэ урмагүйшэгөөр эхилбэ.—Неделидээ дүрбэ—таба дахин кино харуулагшабди, хатар танца, элдэб суглаанууд хаа яахан болоо юм ааб даа, тиигээдшье дүүрээ ха гэбэ.

Тиигэһэнэйнгээ һүүлээр клубай үдэр бүриин ажалые тэмдэглэхэ гэһэн нэгэ данса гаргажа тэрэ харуулба. Энээн дээрэһээнь мэдэхэдэ, январь һара соо үнэхөөрөөшье кино, хатар танца, нэгэ-хоёр суглаанһаа бэшэ юушье хэгдээгүй байба.

—Хүдөөгэй бүхы интеллигенцидэ хандажа, танай гаргаһан уряагай ёһоор клубтатнай ехэ һонирхолтой вечернүүд, концертнүүд, зүжэг нааданууд үнгэргэгдэхэ ёһотой байгаа бэшэ гү,—гэжэ һануулбабди.

—Тиимэншье тиимэл гээшэ. Теэд би ажаллажа эхилһээр оройдоо хоёр һара болооб, энээнһээ урагша болоһон юумые намһаа һуралташьегүй, —гэжэ тэрэ харюусаба.

Энэ үедэ «Һайн хүн һанаагаар» гэһэндэл клубые урдань даажа байһан нүхэр Дандаров малай ферм дээрэһээ орожо ерэбэ. Теэд энэ нүхэр культбазадаа ном, газетэ абаашаха гэжэ ябаһан аад, бидэнһээ иигэжэ дам һурана:

—Культбаза гээшэмнай юрэдөө юун гээшэб, тодорхойгоор хэлэжэ үгыт. Манай колхоздо гурбан культбазанууд бии гэжэ тоотой юм, теэд тэндэмнай худалдаа наймаанай киоск, бани байхаһаа байтагай, ядахын сагта радиоприёмнигшье үгы юмэл. Жэшээлхэдэ, племенной фермэ дээрэхи «культбазамнай» айлай байдаг гэрэй таһалга соо юм. Нэгэ стол, шатар, даам, хэдыхэн номууд. —эдэ бүгэдые культурна база гээд гоёожо нэрлэһэнэй үрэ бии юм аал? —гэжэ урмаа хухарһан янзатайгаар хэлээд тэрэ дүүргэбэ. Бодото культбазын удхашанарые шадаха зэргээрээ тодорхойлһоной һүүлээр клуб тухайгаа дахяад бусажа хөөрэлдэбэбди.

—Хүдөөгэй интеллигенцидэ хандаһан уряа гаргаһанаймнай һүүлээр клуб соомнай яһала ондоо болоһон юм. Эндэхи һургуулиин багшанар болон һурагшадай хүсөөр хоёр—гурба дахин концерт, наада харуулагдаа, лекторскэ нэгэдэлэймнай гэшүүд һонирхолтой лекци, элидхэлнүүдые уншадаг байгаа. Харин мүнөө болоод байхада, эдэ бүгэдэмнай дэгжэжэ ябаһан дүлэн мэтээр залиржа байнал даа,—гэжэ тэдэнэр мэдэрхэ баатай болобо...

Клубтай зэргэлээд байһан хүдөөгэй библиотекэ намарһаа хойшо нэгэшье дахин уншагшадай конференци үнгэргөөгүй, харин ном үгэлгэ, абалгаар лэ бүхы ажалаа хизаарладаг байха юм.

—«Үнөөхил район доторoo» гэһэн В. Овечкинэй номоор уншагшадай конференци бэлдэнэбди. Эндэхи һургуулиин багша нүхэр Е. Ц. Бадмажапова элидхэл хэхэл юм һэн,—гэжэ энэ библиотекые даагша нүхэр Ф. Петрова һанаагаа зобонгёор хөөрэнэ.

—Хүнэй эгээн ехээр һонирходог шэнэ журналнууд юундэ харагданагүй гээшэб,—гэжэ асуухада, нүхэр Петрова иигэжэ харюусана:

—«Новый мир», «Знамя», «Смена», «Работница», «Крестьянка» гэхэ мэтын элдэб журналнуудые нёдондо жэл абадаг байгаабди, харин мүнөө жэлдэ гансал «Вокруг света» гэжэ журналһаа бэшэ юумэн хүртөөгүйл даа. Энээн тушаа сельсоведэй түрүүлэгшэ нүхэр Б. Тубановта оло дахин хандаһан байгааб. Теэд «мүнгэ үгыл аад яахабибди, хүнэй журнал эрижэ ерээ һаань, намда сэхэ эльгээгээрэй, би ойлгуулжа үгэхэб» гэжэ тэрэ харюусаһан юм гэбэ.

Эндэхи лекторскэ нэгэдэлэй хүтэлбэрилэгшэ нүхэр И. Е. Тугутов яһала урагшатай, эдэбхитэй хүн юм. Тэрэнэй хүтэлбэри доро зарим тэды ажал хэгдэжэ байна. Сентябриин тэн багһаа (хандалга гаргаһанай һүүлээр) шэнэ жэлэй эхин хүрэтэр уласхоорондын байдал тухай, советскэ хүнэй моральна шэнжэ шанар тухай, шажанай хархис хорото удхашанар тухай болон бусад темэнүүдээр хамта дээрээ 32 лекци уншагдаһан байха юм. Эдэнэй ехэнхиень багшанар уншаа. Нэгэдэлэй хүдэлмэриин түсэб зүбөөр табигдадагшье һаа, арайл дутуугаар дүүргэгдэдэг байна. Жэшээлхэдэ, Сэлэнгын МТС-эй хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд түсэбэй дүүргэлтые илангаяа хойшо татана. Нүхэд Григорьев, Третьяков гэгшэд хүрьһэ элдүүрилхэ талаар Т. Мальцевай дурадхаһан арганууд тухай, ургаса хуряалга дээшэлүүлхэ тухай лекцинүүдые уншаха байһан аад, мүнөөшье болотор уншаагүй.

—Би эдэ нүхэдтэ захирха эрхэгүй хүм, харин партиин аймкомой пропаганда ба агитациин таһагые даагша нүхэр Поповто энээн тухай оло дахин дуулгааб, теэд ямаршье үрэ гаранагүй,—гэжэ нүхэр И. Е. Тугутов гэмэрэн хэлэнэ.

Саашадаа удха һайнтай, ойлгосотой тодо лекцинүүдые элдэб темэнүүдтэ уншуулхын тула багшанарһаа гадна, агрономууд, зоотехнигүүд, инженернүүд, технигүүд, врачнар болон ажалай түрүүшүүлые эдэбхитэйгээр элсүүлхэ хэрэгтэй.

3. «ЯБААШАДАЙ НЭГЭН ЛЭ ААБ ДАА...»

Загастайнхидай уряа гаргаһанай һүүлээр аймагай центрһээ, республикын столицаһаа яһала олон хүтэлбэрилхы нүхэд тэрээ руу харгылдаг болоһон юм. Жэшээлхэдэ, Культурын министерствын түлөөлэгшэ нүхэр Васильев, партиин аймкомой пропаганда ба агитациин таһагые даагша нүхэр Попов, аймагай культурын таһагай хүтэлбэрилэгшэд нүхэд Николаев, Будаев болон бусад эндэ нэгэтэ бэшэ ябаһан байна.

—Иимэ харюусалгатай уялгануудые абаһан аад, муугаар дүүргэжэ байхадань, эдэ нүхэд юу хаража ябаа юм,—гэжэ уншагшад һурахадаа болохо. Тэрэ зүб.

Хэршье хуурай зомгооһотойгоор гал носооһон аад, тэрэнээ һайса удхалаагүй һаа, удангүй унтаршадаг ха юм. Тэрээнэй жэшээгээр, Загастайн сомоной интеллигенциин гаргаһан бодото һайн үүсхэлые эндэхи нютагай хүтэлбэрилэгшэд, аймагай партийна, советскэ органууд, республикын Культурын министерство түрүүшээр дэмжэбэшье, саашадаа зохихо туһаламжа үзүүлээгүй байшоо. Энэ һанамжые тодорхойлхын тула нэгэ жэшээ харуулая. 1954 оной октябриин 7-ной үдэр БМАССР-эй Культурын министерство Загастайн хүдөөгэй клубта туһаламжа хүргэхэ тухай тусгаар захиралта гаргаһан юм... Творческо талаар туһалжа байхыень бурят драмын театрын директор нүхэр Балбаровые уялгалха... Клубай ажалые өөдэ таталсахыень БМАССР-эй арадай артист нүхэр Ц. Шагжиние 3—5 хоногоор эльгээхэ... Репертуарыень һайжаруулха, методическа заабари үгэхэ талаар Арадай творчествын байшангай директор нүхэр Бажеевые уялгалха... 2000 түхэригэй баян энэ клубта абажа үгэхыень министерствын хангалгын таһагай начальник нүхэр Пихаевта даалгаха... гэхэ мэтын тодорхой, һайн зүйлнүүд дурсагдаһан захиралта дотор бии бэлэй. Теэд эдэ бүгэдэ мүнөө хүрэтэр юундэ дүүргэгдээгүй гээшэб гэжэ Культурын министр нүхэр Дамдинжаповһаа заатагүй асуултай болоно.

Энээнтэй хамта, нютагай колхозой хүтэлбэрилэгшэд, парторганизаци, сельсоведэйхид хүдөөгэйнгөө клуб, библиотекын хүдэлмэрие ёһото һайнаар табихын тула ехээр һанаагаа зобоногүй. Наада захынь абахада, энэ клуб дотор мүртэй һандалинуудшье үгы юм. Теэд нүхэр Шагдыров «энэшни хүдөөгэй клуб байһан хойноо сельсоведэй гарша дээрэ байха ёһотой» гэдэг. Харин нүхэр Тубановынь «юу хэлэжэ байна гээшэбта, энээнэйтнай байрладаг гэрынь колхозой ха юм, тиимэһээ хэн һанаагаа зоболтойб» гэжэ урдаһаань харюусадаг юм. Энэ хэлсээнэй үнэхөөрөө хабар болоходо һүни богони болодог гү, али үдэр ута болодог гү гэжэ шиидхэжэ ядаһан үхибүүдэй буляалдаан гээшэ бэшэ аал!

Нютагай хүтэлбэрилэгшэдэй иимэ хойрогоор хандажа байхада, аймагай партийна, советскэ органууд обёоржо, тэдэнэй үмэнэ шанга эрилтэ табиха зэргэтэй байгаа. Харин тиимэ эрилтэ табигданагүй. Республикын столицаһаа, аймагай центрһээ хүтэлбэрилхы хүнүүдэй ерээд, миил хараад ошодог байхадань «ябаашадай нэгэн лэ ааб даа» гэжэ эндэхи нүхэд яһала зүбөөр хэлсэдэг болонхой.

Хүдөөдэ культурна хүдэлмэрие бүхы дээрэнь һайжаруулха тухай Загастайн сомоной интеллигенциин гаргаһан үнэтэ үүсхэлые бодото һайнаар дэмжэжэ, шухала хэрэгтэй туһаламжа тэдэндэ үзүүлхэ саг тулаад байна.

Ч. Намжилов, «Б. М. Үнэнэй» тусхай корреспондент.

ТҮСЭБҮҮД ҮЛҮҮЛЭН ДҮҮРГЭГДЭНЭ

Бичурын аймпотребсоюзай бэлэдхэлэй конторын коллектив хүдөө ажахын продуктнуудые бэлэдхэлгэ ба худалдан абалгаар республикын эд хэрэглэгшэдэй системэ соо түрүү зэргэдэ ябана.

Конторын хүдэлмэрилэгшэд үнгэрһэн жэлдэ горьтойхон амжалта түйлаһан байна. Жэшээнь, мяха худалдажа абаха түсэбөө тэдэнэр 814 пүүдээр үлүүлэн дүүргэээ. Тиихэдэ, овощь бэлэдхэхэ түсэб—576 пүүдээр, үндэгэ—74000 хэһэгээр үлүүлэн дүүргэгдэһэн байха юм.

Бэлэдхэлэй конторын дирекци кооперативна мүнгэ зөөрие гаргашалха ёһо гуримые нарииаар сахина. Энээнэй ашаар нөөсэлгэ хэхэ үнгэрһэн жэлэйнгээ түсэбые тус конторо 10 һарын турша дотор дүүргээ һэн. Конторын директор Полина Епифановна Ястребова эндэ олон жэл удаагаар ажаллажа, дүршэлтэй, шадамар хүтэлбэрилэгшэ болоо. Тэрэ хадаа конторынгоо аппарадай хүдэлмэрие һайжаруулхын түлөө бүхы хүсэеэ гаргадаг юм. Бэлэдхэгшэдэй хүдэлмэрие түсэблөөд, тэрээнэй дүүргэлтые нягтаар шалгадаг дээрэһээ, түсэбөөр хараалагдаһан хэмжээ ябуулганууд булта бэелүүлэгдэнэ. Мүнөө бэлэдхэгшэдэй дунда социалистическэ мүрысөөн дэлгэрэнхэй. Мүрысөөндэ конторын хүдэлмэришэн бүхэн эдэбхитэйгээр хабаадалсана.

Энэ конторын хүдэлмэрилэгшэд мүнөө колхозуудтай договорнуудые баталхаар бэлэдхэжэ байна.

Д. Колмаков.

ЗАКАМЕНАЙ АЙМАГТА

КУЛЬТБАЗАНУУДТАЙ БОЛОБО

Бур-Цакирай сомоной Ждановай нэрэмжэтэ томодхогдоһон колхозой Үлэнтэ, Хуурай-Цакир гэжэ нютагуудта байдаг малшадта зорюулагдажа, культбазанууд нээгдэбэ.

Һаяхан малшад культбазануудтаа сугларжа, хамтын суглаануудые үнгэргэбэ. Эндэ колхозой правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Норбоев үбэлжэлгын 3 һарын дүнгүүд ба малшадай урдахи зорилгонууд тухай элидхэл хэлээ.

Удаань малшад өөһэдынгөө һанамжануудые хэлээд, дээшэлүүлэгдэһэн социалистическэ уялгануудые абаһан байна. Жэшээнь, ахалагша һаалишан Г. Лыгденова һаамхай үнеэн бүриһөө 2 мянган литр һү һааха, хонишод Дахалаева, Цыденова, Дулмаева гэгшэд тус бүридөө 100 толгой эхэ хонин бүриһөө 110 толгой хурьга абажа, хоролтогүйгөөр тэнжээхэ, мүн хонин бүриһөө хошоод килограмм нооһо хайшалха уялга абаа.

[illegible]лаанай һүүлээр хүдөөгэй клубай уранһайханай самодеятельностиин коллектив малшадта концерт харуулаа.

ДААЛГАБАРЯА ҮЛҮҮЛЭН ДҮҮРГЭНЭ

Эндэхи МТС-эй механизаторнууд Бичурын машинно-тракторна станциин механизаторнуудай жэшээгээр машинно-тракторна паркаа саг сооһь заһабарилжа, хабарай полевой хүдэлмэрие эрхим бэлэдхэлтэйгээр угтахын тула эршэмтэйгээр ажаллажа байна.

Үнгэрһэн жэлэй дүрбэдэхи кварталай түсэбэй ёһоор МТС 14 трактор заһабарилха байһан аад, тэрэнээ амжалтатайгаар дүүргээ. Хүдөө ажахын элдэб машинануудые заһабарилгада нүхэр Островскиин хүтэлбэрилдэг бригада түрүүлжэ ябана. Тракторнуудые заһабарилагшад Русанов, Дареев, Шагдуров, Гончиков, Янькова гэгшэд муу бэшээр ажаллажа, үдэрэйнгөө даалгабарие 150—200 процент дүүргэнэ.

КОЛХОЗОЙ АГИТПУНКТ

Цакирай сомоной «Победа» колхозой дэргэдэ түхеэрэгдэһэн агитпункт һунгагшад-колхознигуудай культурын гуламта болонхой. Эндэ 23 агитатор тоологдоно. Колхознигууд үдэшэндөө агитпунктдаа олооро сугларжа, РСФСР-эй, БМАССР-эй Верховно болон нютагай Советүүдтэ һунгаха һунгалта тухай Дүримүүдтэй танилсана, «Советскэ Конституци—дэлхэй дээрэ эгээл демократическа Конституци мүн» гэһэн ба бусад темэнүүдээр лекци, хөөрэлдөө шагнана.

Агитаторнууд Гомбожапов, Хандажапов, Аюшеев ба бусад һайнаар хүдэлмэрилнэ.

Б. Дашиев.

СПОРТ

ВОЛЕЙБОЛООР ГОРОДОЙ ТҮРҮҮ ҺУУРИ ЭЗЭЛХЫН ТҮЛӨӨ

Улан-Удын паровозо вагонно заводой Культурын ордоной зал соо волейболоор городой түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөнэй һүүлшын уулзалга үнгэргэгдэбэ.

Эндэ финальна уулзалгада наадаха эрхэ олоһон «Искра» ба ПВЗ-гэй «Локомотив» обществонуудай командանууд уулзаба.

Түрүүшын уулзалга ехэ эдэбхитэйгээр захалаад, 15 : 8 тоотойгоор ПВЗ-гэй команда шүүбэ. Хоёрдохи уулзалгада «Искрагай» команда эмхитэйгээр наадаад, 15 : 13 тоотойгоор илалта түйлаа. Мүн гурбадахи уулзалгада «Искра» обществынхид шүүгээ. Ингэжэ «Искра» обществын спортсменүүд 2 : 1 тоотойгоор илалта түйлажа, городой түрүү һуури эзэлбэ.

ШАТАР

25 ХЮЛГЭ ДЭЭРЭ НЭГЭ ДОРО НААДАЛГА

Һунгуулиин 13-дахи участогай (Улан-Удэ) агитпунктда шатараар 25 хюлгэ дээрэ нэгэ доро наадалга үнгэргэгдэбэ.

Шатараар мастерта кандидат А. И. Сумкин наадахаһаа урда тээ советскэ шатарай һургуулиин амжалтанууд ба һүүлэй үедэ болоһон мүрысөөнүүдэй дүнгүүд тухай һунгагшадта хөөрэжэ үгөө.

Удаань үнгэргэгдэһэн мүрысөөн 24:1 гэһэн тоотойгоор А. Н. Сумкинай илалтаар дүүрээ. Энэ мүрысөөндэ һунгагша нүхэр Будаев шадамар бэрхээр наадажа, илалта түйлаһан байна. Мүн 70 наһатай һунгагша нүхэр Кузнецов һайнаар наадаа.

Вьетнамай Демократическа Республика. Ханой городой үйлсэдэ.
Синьхуа агентствын фото.

Вьетнамай Демократическа Республикын Министрнүүдэй Советтэ

ПЕКИН, февралиин 7. (ТАСС). Вьетнамска информационно агентствын мэдээсэлдэ үндэһэлэн Синьхуа агентство иигэжэ дамжуулна. Вьетнамай Демократическа Республикын Министрнүүдэй Советэй заседани президент Хо Ши Минэй түрүүлэлгэ доро боложо, уласхоорондын байдалые зүбшэн хэлсэһэн ба 1955 ондо ябуулга хэхэ программа баталан абаһан байна.

Заседаниин һүүлээр тунхаглагдаһан коммюнике соо иигэжэ онсо тэмдэглэгдэнэ. Тайвань Хитадай территори юм. Тайваниие сүлөөлхын түлөө хитад арадай үнэн зүб тэмсэлые вьетнамска арад шууд сэхээр дэмжэнэ.

1955 ондо вьетнамска правительствын бэелүүлхэ программын ёһ[...] дайнай үедэ тохёолдоһон хохидо[...] усадхажа, арадай байдалые һай[...] руулхын тулада национальна эко[...] микые, илангаяа хүдөө ажахын п[...] дукци үйлэдбэрилгые һэргээлгэ [...] раалагдана. Тиихэтэй хамта, газа[...] реформо хэгдэхэ байна. Культу[...] ажал-ябуулга хүгжөөн дэбжэ[...] арадай засагые бэхижүүлхэ, тэрэ[...] лэн национальна автономно район[...] дые байгуулгые эхилхэ ябадал п[...] граммаар хараалагдаһан байна.

Тэрээнһээ гадна сэрэгэй демар[...] ционно шугамай хойто ба урда та[...] нуудтахи зононуудай хоорондо [...] боо байгуулха тухай асуудалые М[...] нистрнүүдэй Совет зүбшэн хэлс[...]

Синьхуа агентствын мэдээсэл

ПЕКИН, февралиин 8. (ТАСС). Синьхуа агентство иигэжэ дамжуулна:

Хитадай газар дээгүүр американска самолёдуудай ниидэһэн тушаа иимэ мэдүүлгэ хэхээр Синьхуа агентство түлөөлэгдэһэн байна.

Сэрэгэй хорото аашануудые үүдхэхэ зорилгоор Ицзянь-шань, Тоумыньшань аралнууд болон бусад аралнууд дээгүүр февралиин 7-ной 06.00 ба 18.00 часуудай хоорондо хамта дээрээ американска 28 самолёт зургаа дахин ниидээ. Хитадай Арадай-сүлөөлэлгын армиин самолёдуудай агаарта дары ниидэн гарахада, а[...] рикански самолёдууд зүүн урда[...] гые шэглэн сухарин ниидэжэ ошо[...] байна.

Американска авиациин эдэ ябу[...] ганууд Хитадай территоридо ба[...] веренитедтэ горьтойгоор добто[...] орһон сэрэгэй хорото муухай ябу[...] га болоно. Хэрбээ Хитадай газар д[...] гүүр американска авиациин да[...] ниидэбэл энээнһээ уламжалан га[...] ха ехэ хойшолонгуудай түлөө б[...] харюусалгыень США-гэй правите[...] ство бэедээ даажа абаха гэжэ [...] дүүлхээр Синьхуа агентство тү[...] лэгдэһэн байна.

Польшодо булад хайлуулга ехэ болгогдоно

ВАРШАВА, февралиин 8. (ТАСС). Польшын металлургическа заводууд 1954 ондо 4 миллион гаран тонно булад хайлуулаа, тайлбарилан хэлэбэл, энэнь 1938 онойхидо орходоо 3 шахуу дахин ехэ байна. Энэнь тон ехэ амжалта болоно. Юуб гэхэдэ, Шэнэ Гутадахи Ленинэй нэрэмжэтэ металлургическа комбинадай булад хайлуулдаг томо заводой түрүүшын барилгануудай ашаглалгада үгтэхын урда тээ энэ амжалта түйлагдаа.

1946—1954 онуудта булад хайлуулгын жэл бүриин дунда зэргын ургалта багсаахада 12 процент болоһон байна. Энэ ургалтань Англиинхида орходоо хоёр дахин, Францинхида орходоо 4 дахин, Италиинхида орходоо 6 дахин ехэ байна.

Дайнай урда тээ Польшодо н[...] хүн бүридэ булад хайлуулга жэл[...] гоо 41 шахуу килограмм боло[...] байгаа һаа, 1954 ондо — 150 ша[...] килограмм болоһон байна. Тиих[...] 1956 ондо хүн бүридэ 170 ша[...] килограмм булад хайлуулагдаха [...]

Шэнэ Гутадахи В. И. Ленинэй [...] рэмжэтэ металлургическа комби[...] дай барилгашад түрүүшын мартен[...] скэ пээшэниие һаяхан ашаглалга[...] үгөө. Энэ орон доторхи эгээл бү[...] сэ ехэтэй пээшэн түрүүшын бу[...] үгэжэ эхилээ. Хоёрдохи мартен һа[...] ашаглалгада үгтэхэ юм. Энэ ха[...] Польшодо булад хайлуулгые ни[...] ехээр нэмээхэ арга олгохо байна.

Будапештые Советскэ Армиин сүлөөлһөөр арбан жэлэй ойдо бэлэдхэл

БУДАПЕШТ, февралиин 8. (ТАСС). Будапештые Советскэ Армиин сүлөөлһэн үдэрһөө хойшо февралиин 13-да арбан жэл гүйсэхэнь. Энэ ехэ һайндэртэ Венгриин столицын хүн зон бэлэдхэл хэжэ байна.

Энэ арбан жэлэй турша соо Будапештын хүн зон Советскэ Союзһаа ахадүүгэй туһаламжа хододоо абажа байгаа. Советскэ Союзай туһаламжын ашаар городой промышленность, коммунальна ажахы, культурна эмхи зургаанууд һэргээгдээ. Чепельдэ автомобильна томо завод советскэ мэргэжэлтэдэй туһаламжаар баригдаһан байна.

Арадай ажахын гурбан жэлэй түсэбэй түрүүшын жэлэй турша соо Будапештын ажалшад 7.655 байра, тиихэдэ 1950 онһоо 1953 он хүрэтэр үшөө 14.370 байра абаа. Город дотор байрын гэрнүүдэй шэнэ кварталну[...] урган гараа.

1954 ондо городской трансп[...] 1938 онойхидо орходоо 3 дахин о[...] пассажирнуудые шэрээ. Газ хэр[...] лэлгэ 1953 ондо 1940 онойхитой [...] суулбал 73,6 процентээр ехэ бол[...] Будапештын заха булангууд во[...] проводтой, электричествотэй, газ [...] рэглэдэг болоһон байна.

Будапештдэ олон һургуулину[...] техникумүүд, ремесленнэ училищ[...] нууд, институдууд шэнээр нээгд[...] Хуушан театрнууд һэргээгдэһэн [...] дүрбэн шэнэ театр баригдаһан б[...] на. Мүн хэдэн олон клубууд бай[...] лагдаа.

Редакторай орло[...]
О. Г. ГОМБОЕ[...]

Мүнөөдэр кинотеатрнуудта

Оперо ба баледэй театрта — «Концерт» (21 ч.).

«ПРОГРЕСС» кинотеатрта—уранһайханай үнгэтэ шэнэ фильм «Герой Шипки» (10 ч. 30 м., 13, 15 ч. 30 м., 18, 20 ч. 20 м. ба 22 ч. 35 м.).

«ХРОНИКА» кинотеатрта—«Царевна Лягушка» (10, 11 ба 12 ч.), «По щучьему велению» (13 ба 14 ч. 30 м.), «Зем[...] (16 ч., 17 ч. 30 м., 19 ч., 20 ч. 30 м[...] 22 ч.).

«ЭРДЭМ» кинотеатрта—«Опас[...] груз» (10 ч. 30 м., 14 ч. 30 м. ба 2[...] 30 м.), «Ганга» (12 ч. 30 м., 16 ч. 3[...] ба 18 ч. 30 м.). «Мадам Бавари» (22 ч[...]

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора — 46-32, заместителя редактора—32-74, отв. секретаря — 27-37, партийной жизни, сельского хозяйства — 47-59, пропаганды и переводов — 35-14. культуры и быта, промышленности — 35-11, местной информации и писем— 24-74. Для междугородных переговоров — 16.

Н—00375. Типография отдела издательств и полиграфической промышленности Министерства культуры БМАССР. Зак. № 729.